

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3127

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.3

Posvetovanje o prezadolžitvi kmeta

Kmečki dolgovi znašajo v dravski banovini eno milijardo dinarjev

V Kmetijski družbi v Ljubljani se je 19. t. m. vršilo posvetovanje o prezadolžitvi kmeta. Sestanek je bil sklican v zvezi s pripravami za končno ureditev vprašanja zaščite kmeta, odnosno za preosnovno začasnega zakona o zaščiti kmeta, ki bo prenehal veljati 20. oktobra. Poleg zastopnikov raznih združenih ustanov in drugih zanimancev sta se posvetovanja udeležila tudi narodna poslanca gg. Urek in Mravlje. Zborovanje je otvoril podpredsednik Kmetijske družbe g. Fr. Trček, ki je podal tudi uvodno poročilo, iz katerega posnemamo naslednje:

«Kmetijstvo že od nekdanj donaha najnižje dohodke. Vzroki so različni, med drugim previsoke obresti za kmečka posojila. Kmetijstvo donaha v najboljših časih komaj 5 do 6 odstotkov, izjemno 10 odstotkov letno, v slabih časih pa ne plača niti vsega dela. Kmet se lahko iznebi nekoliko dolgov šele, kadar mu zraste gozd ali prinese nevesta večjo doto ali če propade valuta. Zato se mnogi tolažijo z inflacijo. Tržne cene kmetijskih pridelkov so v zadnjih treh letih nazadovale za eno tretjino do polovice in še več. Prav tako so nazadovale tudi cene kmetij samih in so se bremena kmetijstva skoro podvojila, obresti pa potrojile.

Res so nekaj let po vojni številni kmetovalci nekoliko več trošili, še številnejši pa so vložili precejšnje zneske za obnovo raznih potrebščin in poslopij, živine, vendar večini ni mogoče očitati lahkomišelnega zadolževanja.

Glede višine zadolžitve še nimamo točnega pregleda. Predsednik beogradskega Združenja bank dr. Marković zatrjuje, da znašajo v Sloveniji dolgovi kmetovalcev pri denarnih zadrugah 722 milijonov, pri regulativnih hranilnicah 138 milijonov, pri bankah pa 26 milijonov dinarjev, skupaj 886 milijonov dinarjev. Glede posojilnic in hranilnic so podatki še precej točni, zadnja številka (26 milijonov) pa je gotovo prenizka, kajti dolgovi za dote, preužitek in davke in dolgovi trgovcem so tudi zelo visoki. Mislim, da se bomo najbolj približali resnični številki, če rečemo, da znašajo vsi kmečki dolgovi v dravski banovini približno eno milijardo dinarjev! Dasi je to zelo visoka številka, vendar naše kmetijstvo še ni prezadolženo.

Bolj kakor dolgovi sami tarejo našega kmeta visoke obresti in kratki vračilni roki za posojila.

V dopolnitev gornjih podatkov je g. Trček navedel tudi uspehe posvetovanja, ki ga je priredila Zveza slovenskih zadrug. Od vseh 143.000 slovenskih kmetijskih gospodarstev je

pri denarnih zadrugah zadolženo okrog 70.000 gospodarstev ali skoro polovica.

Vsa posojila znašajo 749 milijonov dinarjev, obrestna mera pa se giblje med 6 do 12 %, po večini pa med 7 do 8 %. Obrestno odušenje je mogoče očitati le nekaterim posojilnicam. Glede na očitke, da zadruga zlorablja izjemno stanje po zakonu o zaščiti kmetovalcev, bodi navedeno, da tožijo samo 1539 dolžnikov, dražbeno posto-

panje pa predlagajo le v 390 primerih. Vzrok tožbe in dražbe je ali zapravljivost dolžnika ali zahteva porokov, da se doseže vknjižba, ali pa nevarnost, da bi zastarele obresti, odnosno da bi zastarelo poroštvo. Tu pa je treba še omeniti, da imajo slovenske denarne zadruge sedaj 134.000 hranilnih vlog kmečkih ljudi, ki znašajo 730 milijonov, torej nekaj manj kakor posojila. Iz tega vičimo, da vsaj tretjina naših kmetij ni zadolžena in da razpolaga celo s precejšnjimi prihranki.

Ukrepi drugih držav.

Največje olajšanje bi nastopilo s povratkom ugodnih prodajnih razmer. Toda, ker teh še ni, je treba poseči po drugih pripomočkih. Nemci so precej znižali obresti za nekatere kmečke dolgove, zlasti v vzhodni Prusiji (na 4,5 %), v nekaterih pa so uničili tudi del dolgov. Določili so dolge plačilne roke in prepovedali prisilno prodajo kmetij pod sedem desetih cenilne vrednosti iz leta 1929. Razliko na obrestih in na glavnici prevzame država v svojo plačilno obvezo. Korenito so postopali Rumuni. Obresti so znižali na 5 %, odpisali malim kmetovalcem polovico in večjim četrtno dolga. Breme razdolžitve je država odložila na banke, v glavnem na Narodno banko. Tudi Češkoslovaška pripravila zakonske olajšave. Na svoj način pa je postopala glede razdolžitve Poljska. Najprej je odložila plačevanje kmečkih davkov v jeseni leta 1931., nato je Državna kmetijska banka preložila dospelke obroke kmečkih dolgov do leta 1933. in 1934., vrhu tega pa je znižala obrestno mero za 2 do 4 %. Sodišča so dobila pooblastilo, da lahko odložijo prisilno prodajo kmetij. Zdaj je šla država korak naprej in izdala naredbo, da si vsak kmetovalec lahko izposluje pri sodišču znižanje obresti, če se izkaže, da so te odušne. Nadalje kmetje lahko prosijo za prisilno poravnavo kakor trgovci.

Ker velja naš zakon o zaščiti kmeta samo šest mesecev, se razne organizacije trudijo,

da stavijo predloge za končno rešitev.

Združenje vojvodinskih kmetovalcev predlaga, naj prevzame Pooblaščenca banka vse kmečke dolgove (okrog štiri milijarde dinarjev), upnikom pa naj izda namesto denarja posebne zadolžnice z značajem plačilnega sredstva, kakor so bankovci Narodne banke. Kmetje naj odplačajo dolgove banki v teku 25 let. Dr. Belin, tajnik zagrebške borze, predlaga, naj se izdajo upnikom kmetovalcev posebne obveznice (razbremenilnice), ki naj bi se obrestovale po 8 %, ki bi bile sposobne za zastavljenje in naj bi se odplačale v daljši dobi. Kmetovalci bi odplačevali dolgove s 5- do 6 odstotnimi obrestmi, razliko do 8 odstotkov pa naj bi nosila država.

Vse kmetijstvo v Evropi je v hudem položaju in povsod se trudijo, da bi pomagali kmetu, če ne drugače, z zaščito pred upniki. Vprašanje pa je zelo zamotano in so vse rešitve bolj ali manj nepopolne in enostranske. Zaščita je ponekod rodila tudi slabe posledice. V Rumuniji in Poljski sta zašli bančništvo in trgovstvo v težkoče.

Nastane vprašanje,

na kakšen način je treba kmetu dati pomoč, da bo pravična na vse strani.

Kmetu je treba vsekakor omogočiti, da bo lahko odplačeval dolgove iz dohodkov. Zato je treba znižati obrestno mero njegovih dolgov vsaj na 5 %. Dolgovi, ki ne dosegajo vrednosti polovice premoženja, naj se odplačajo v 10 do 15 letih, višji dolgovi pa v 15 do 25 letih. Najpotrebnejšim in šibkejšim naj se dolg odpusti do ene četrtnine. Zaščita ne sme biti enostranska. Obrestna razlika zaradi tega ne sme biti v breme pridnih in varčnih, ki slučajno pomoči niso potrebni, niti v breme vlagateljev. Tudi upniki se ne smejo obremeniti, da denarni zavodi in trgovci ne bodo izgubili kredita. Le oni upniki, ki računajo odušne obresti, se lahko neposredno prikrajšajo. Sicer pa naj nosijo breme vsi sloji v obliki davkov, tako da bodo plačali glavni del oni upniki, ki jih je kriza najmanj prizadela, odnosno oni, ki so imeli največ dobička od zadolženega kmetovalca. Zaščita naj bo le pogojna ali vsaj različna glede onih, ki so po svoji krivdi zabredli v dolgove, in onih, ki so brez krivde prezadolženi. To nalogo naj izvede država. V posameznih primerih pa naj rešujejo to vprašanje sodišča po zaslišanju prizadetih upnikov in dolžnikov.

Po končanem poročilu podpredsednika gosp. Trčka

se je razvila prav živahna razprava,

ki je trajala tri ure. Ko prvi se je oglašil k besedi župnik g. Piber, ki se je zlasti pečal z vprašanjem možnosti prisilne poravnave za kmeta. Nato je v daljših izvajanjih orisal sedanji položaj kmeta narodni poslanec g. Urek, ki je najprej govoril o prizadevanjih narodne skupščine in o poteku akcije, ki je dovedla do sedanjega začasnega zakona o zaščiti kmeta. Ta zakon je bil izdelan v naglici, ker je bila pomoč nujna, zato ima tudi neke napake. Vlada je napravila potrebne ukrepe, da se dožene, kako visoki so prav za prav kmečki dolgovi v naši državi, ker se brez takih podatkov ne dá o reči razpravljati. Po sedanjem zakonu o zaščiti kmeta so poleg državnih denarnih zavodov izvzete iz določb moratorija posojilnice in hranilnice. Danes je mnenje drugačno; zato je bil stavljen predlog, da se zakon razširi tudi na te denarne zavode. Nato je narodni poslanec Urek v nekaterih značilnih primerih pokazal, kako hud je danes položaj kmeta in kako se kmetijstvo vedno manj izplača. Cene živini in vinu so silno padle, tako da ne krijejo stroškov. Tudi gozd ne daje nobenih dohodkov. Celo kmet, ki nima dolgov, ne more izhajati, kaj šele, če je zadolžen. Kmetov, ki so zadolženi zaradi lahkomišelnosti, je dejansko prav malo. Silen padec cen je povzročil, da je oni, ki je imel svoje premoženje v blagu, dejansko izgubil polovico, onemu, ki je imel premoženje v denarju, pa se je premoženje brez lastne zasluge dejansko podvojilo, ker se je povečala kupna moč denarja. Vse to se je zgodilo seveda brez prizadevanja enega ali drugega. Zato bi bilo pravično, da oni, ki se mu je premoženje podvojilo, prispeva nekaj onemu, ki je izgubil polovico. V pogledu razdolžitve gredo predlogi za tem, da dolgove kmetov prevzame

novi ali obstoječi denarni zavod, ki jih naj izplača v obliki zadolžnic.

S pravnega stališča je o vprašanju razdolžitve govoril g. dr. Janže Novak. Pokazal je, da je uvedba prisilne poravnave za kmeta brez pomena, če ne obsega vknjiženih dolgov. Če pa se uredba prisilne poravnave razširi tudi na vknjižene dolgove, potem se za bodoče uniči vsak kmečki kredit. Življenjske potrebe kmeta so se po vojni precej dvignile in niso več v skladu z dohodki. Treba bo najti rešitev v zagotovitvi dohodkov. V nadaljnjih izvajanjih je dr. Janže Novak opozoril na hudo napako zakona o zaščiti kmeta, ki je izzval številne tožbe za vknjiženje dolgov. Te tožbe so zahtevale za pristojbine in plačila odvetnikom mnoge milijone. Po njegovem mnenju bi bila rešitev v tem, da se hipoteke izpremenijo v krožeče plačilno sredstvo. Take zadolžnice bi bile vsekakor dobro podložene. Vzporedno pa se morajo našemu kmetu ustvariti pogoji, da bo vsaj v bodoče lahko plačeval obresti in odplačeval glavnico. Važno pa je tudi vprašanje dot in izročnin za posestva, ki predstavljajo znaten del kmečkih dolgov. Te izročnine in dote je treba znižati, kajti danes vsa posestva niso toliko vredna, kolikor znašajo na njih vknjižene izročnine in dote. Prevzemniku kmetije, ki ima vknjižena taka bremena, naj se dá možnost ugovaranja proti višini teh bremen, ki se naj znižajo v odstotkih, v katerih se je zmanjšala vrednost posestva.

Glavni tajnik Delavske zbornice v Ljubljani, g. Filip Uratnik, se je predvsem pečal z vprašanjem cen. Če se vzame za podlago stanje cen kmetijskih proizvodov, tedaj je bila ena predvojna krona pred leti vredna še 20 Din, danes pa je vredna le 10 Din. Razlika, ki je nastala zaradi izpremembe denarne vrednosti, je treba popraviti. Upniki naj vsaj toliko izgubijo, kolikor so brez lastnega truda pridobili zaradi izpremembe, odnosno povišanja denarne vrednosti. Če se naj reši vprašanje pomoči dolžnikom, tedaj je treba najprej staviti vprašanje, kje vzeti sredstva. Če se mora pomagati onemu, ki je brez lastne krivde prišel v težkoče, tedaj je treba obremeniti onega, ki se je brez lastne zasluge okoristil.

Iz splošnih gospodarskih vidikov se je kot zastopnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo pečal g. Josip Lenarčič, ki je zlasti poudarjal, da ni pričakovati, da bi morda industrija, trgovina ali obrt mogli prispevati k razdolžitvi,

ker so danes vse gospodarske panoge v hudih težavah in nihče nima razpoložljivega denarja.

Ravnatelj Okrožnega urada za zavarovanje delavcev g. dr. Bohinjec je poudarjal, da je treba vprašanje razmerja med dolžniki in upniki zagrabiti v celoti. To razmerje je treba v celoti urediti in utrditi na pravični podlagi. Prisilna poravnava za kmeta pa bi bila zelo nevarna in neprimerna rešitev, ki kmeta ne bi rešila.

S stališča potreb Prekmurja je nato obširno razpravljal g. Kuhar, ki je zlasti opozoril na napake sedanjega začasnega zakona.

Kot zastopnik Delavske zbornice je govoril tudi g. Žužek, ki je poudarjal potrebo ločitve kmečkih dolgov od kmečko-trgovskih.

Ravnatelj Zdrružne zveze g. dr. Basaj je izrazil mnenje, da podatki, ki jih zdaj zbirajo občine o zadolžitvi kmetov, nikakor ne bodo zanesljivi. Mnogi so napovedali več, nekateri pa tudi manj. Vprašanje je, ali res obstoji prezadolžitev kmeta. Kljub hudim naravnim pogojem za kmetijstvo je Slovenija visoko zadolžena, pa vendar ni prezadolžena, ker je zelo napredna. V strojne in električne naprave je bilo mnogo vloženo, toda te naprave omogočajo pridelovanje z manjšimi stroški. Predlagana rešitev z zadolžnicami v obliki plačilnih sredstev bi brez dvoma prinesla inflacijo. Našo valuto smo gotovo previsoko utrdili. Usoda je varčevalca že enkrat tepla in če se ponovno oškoduje tisti, ki varčuje, tedaj je to zelo nevarno za bodoče varčevanje. Napredek pa ni mogoč brez varčevanja. Naše kmetijstvo je tako na tleh, ker je premalo napredovalo. Kako pa bo v bodoče z napredkom, če ne bo novega denarja! Vprašanje se tudi ne dá rešiti z enotnim zakonom za vso državo, ker so potrebe različne, temveč le z okvirnim. Če se breme zadolžitve odvali na zadrage, bo izgubil kmet, ker so člani zadrug njih dolžniki. Dolžnikov pred zadrugami ni treba zaščititi, kajti zadrage so združbe kmetov, ki ne bodo gnale kmeta.

G. dr. Bohinjec je na izvajanju g. dr. Basaja ugotovil, da so tudi mnoge zadrage, ki brez prave potrebe preganjajo zadolženega kmeta.

V imenu Zveze slovenskih hranilnic je govoril g. Pretnar, ki je opozoril, da regulativne hranilnice zelo obzirno postopajo nasproti zadolženim kmetom. Množijo pa se primeri, da se kmetovalci sploh ne zmenijo več za plačevanje obresti, češ, saj pride razdolžitev. Posebno je poudaril, da je sedanji zakon spravil kmeta ob kredit, pri vlagatelju pa vzbudil nezaupanje.

Govorila sta še g. Zdolšek in g. dr. Novak, nato pa je narodni poslanec g. Urek ugotovil, da tudi zadrage v številnih primerih odpuščajo posojila celo takim kmetom, ki redno plačujejo obresti. Ugovarjal je tudi mnenju, da kmet ni prezadolžen.

G. dr. Basaj je ponovno zavzel stališče, da je proti vsaki rešitvi, ki bi za bodoče tudi le ovirala varčevanje. Govorili so še gg. Jamnik, Potočnik, Ažman, nato pa je predsednik posvetovalnega sestanka g. Trček ob zaključku ugotovil, da je razprava pokazala, da je bila za res potrebna.

★ ★

Kmetijska družba o olajšanju kmečkih dolgov

V soboto dopoldne se je vršila ob zelo dobri udeležbi seja glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani pod predsedstvom g. Detele, ki je imela poleg običajnih društvenih poslov razglabljanje o dveh nad vse perečih vprašanjih, namreč o izjavi družbe vladi glede zakonskih ukrepov o razdolžitvi kmetov in o sestavi in vodstvu vnovčevalnice za kmetijske pridelke. Predsednik se je po otvoritvi seje spominjal v toplih besedah rajnega g. Josipa Pogačnika, ki je bil vedno v pomoč kmetijstvu.

Posle vodeči tajnik Kmetijske družbe g. Kofol je med drugim poročal o prizadevanjih Kmetijske družbe, da bi se olajšale eksekucije kmetov za davčne zaostanke, vendar pa ni dosegla družba v tem pogledu ničesar, ker se drže sodišča točno zakona. Glede razširjenja mariborske kmetijske poskusne in pregledovalne postaje je bilo doseženo toliko, da se bo izpopolnila v enološko postajo, ki ji bo pridružen tudi strokovnjak za rastlinske bolezni. Kmetijska družba se bo udeležila tudi jesenske velesejmske razstave. V pomoč našemu sirarstvu si je prizadevala družba dobiti stalne odjemalce sira pri mornarici, vendar pa ni bilo mogoče ustreči njenim prošnjam, ker se naši siri baje ne drže dosti dobro pod neugodnimi prilikami. Rja je napravila tudi v naši banovini precejšnjo škodo, zato se Kmetijska družba trudi, da bi dobila za setev dobro semensko blago. G. Goričan je opozarjal, da je treba pri nabavi novega semena vse opreznosti.

Po rešitvah raznih notranjih in osebnih vprašanj je gosp. Trček na kratko poročal o stanju kmečke zadolžitve, o čemer je govoril že dan poprej na posvetovalnem sestanku, ki se je bavil

Gustav Strniša:

Ljubezen in strast

«Kam boste hodili? Pustite ga, trmeža! Čemu bi butali z glavo ob zid. Ni vredno!»

«Kaj ni vredno? Zakaj ni vredno? Čemu ne bo vredno? Ti! Ti! Če kažeš svojo pravo barvo! Ali ni vredno, da bi se vse poravnalo in bi se ti lepo vrnila k možu? Ali ni vredno, za to se potruditi? Kregec bo pač odnehal, vem, da bo! A tebi se niti vredno ne zdi? Ti si res prava, prava...»

«Ne žalite me! Nihče me ne bo žalil!»

«Razburila sem se. Kako bi se ne, če sem se tako motila glede tebe. Glavo stavim, da si predaletč zašla. Zato si Kregec ni vedel drugače pomagati, kakor da te je vrgel čez prag. Marina, Marina, vročo živo kri imaš, toda mrtvo pamet. Morala bi biti boljša, kakor so druge, saj imaš šolo pri svoji materi, ki je bila zelo nesrečna. Njen greh bi te moral izpametovati.»

«Nič nisem slabša, kakor so druge!»

«O tem ne govorim! Ni pa res, da bi bile naše poštene kmetice take! Ne boš! Hvala Bogu, naše žene še vedo, kaj je njih čast, in zato jim ne moreš ničesar očitati! Niti primerjati se ne moreš z njimi, ki jih sramotiš s svojim slabim življenjem!»

«E, pustiva te neumnosti! Kar pri vas bom ostala in vam pomagala!»

«Svoje delo lahko sama opravim in nikogar ne potrebujem. Sicer pa za enkrat le ostani!» je rekla teta in se pričela oblačiti.

«Ali se greste res tje kaj vsiljevat?»

«Ni zastrupljena samo tvoja duša, temveč tudi tvoj jezik! To ni vsiljevanje, če grem povprašat, kako in kaj!» jo je zavrnila teta že na pragu.

Starka je počasi odšla skozi vas. Ko je hitela skozi gozd, je srečala Tilna. Sel je mimo nje in gledal v stran.

«Gleda kakor levi razbojnik, pa ga ta neumnica še ljubi. Menda si mi ni upal pogledati v oči, zato se je proč obrnil. Greh ima zapisan že na obrazu. Grd je in ves krmežljiv. Kregec je pa tako prijazen in dober človek. Pa pameten je in zabaven. Zenske smo res čudne! Sam Bog nas razumi!» je mrmrala teta.

Ko se je bližala Kregčevemu domu, jo je kar nekaj zaskrbelo, sama ni vedela kaj.

Medtem ko je šla teta h Kregcu, jo je Tilen zadovoljen mahnil proti njenemu domu.

«Babe ni doma. Lačen sem. Marina mi bo napravila kraljevski obed. E, veseli bodimo, da nas imajo ženske rade!» je zadovoljno mrmral.

Spet se je spomnil Kregca kakor večkrat zadnje dni. «Kako odkritosrčno gledajo njegove oči. On, Tilen, ga je pa prevaral. Sama je kriva. Zakaj mi ni dala miru? se je hlapec opravičeval pred svojo vestjo. Kmalu nato je stopil v tetino hišo.

«Kje si se pa ti vzela?» se je Marina vzradočila.

«Lačen sem kakor volk.»

«Tako je bova jedla, le malo potrpi!» je odvrnila Marina. Hitela je v shrambo in pričela nositi skupaj jedi. Dobila je gnjat, nekaj jajc in hleb kruha.

Ker je vedela, kje ima teta svoj denar, je še tje kaj pogledala. Urno je izmaknila nekaj drobiža, da je Tilen prinesel liter vina.

Vesela sta se lotila jedi in pijače. Pozabila sta, da nista v svoji hiši. Njuna strast ju je zapredala vedno bolj in bolj.

★

Ko je Kregec zagledal teto, se je začudil:

«Kaj je pa vas prineslo k men? Tako malokdaj pridete, da je že kar čudno, da vas še vidim na svojem domu», je rekel godec.

«Saj veš!» je odvrnila starka.

«Pravkar sem, sedeč na čevljarskem stolčku, premišljal, kako naj uredim svoje zamotano gospodinjstvo, pa ste jo po stezi vi primahali. Upam, da je to dobro znamenje.»

«Povej no, kako je z Marino», je vprašala teta.

«O tem pa nerad govorim. No, vi ste dobri in pošteni, zato vam lahko zaupam. Sicer pa ni treba mnogo pripovedovati. Samo toliko vam rečem, da je vse tisto res, kar ljudje govore o moji ženi, morda še malo več.»

Starka se je pograbila za glavo:

z vprašanjem, kako bi se pomagalo kmetu. Po njegovem govoru se je razvila živahna razprava, ki je trajala skoraj dve uri in je do kraja osvetlila beden položaj slovenskega kmeta. Nekateri so predlagali, naj se previdno postopa v tem vprašanju, dočim je bila večina za odločnejše ukrepe. Posebno vsi trije poslanci gg. Urek, Petovar in Mravljec so iz svojih srezov prinesli tako obupne vesti, da je večina odločila: Glavni odbor Kmetijske družbe naj zastavi na odločilnih mestih vse sile, da se nujno donese zakon o olajšanju kmečkih dolgov, tako da čim večji njihov del prevzame država, ostalega pa naj plačujejo dolžniki v dobi 30 let, in sicer tako, da ne bo amortizacija z obrestmi vred presežala 4 odstotkov. Odpisani del dolga in razlika na obrestih naj krije država iz posebnega sklada, ki se naj ustanovi v ta namen. Do sprejetja tega zakona naj se podaljša moratorij in razširi tudi na zadrage. Predlog je bil soglasno sprejet.

Druga važna točka dnevnega reda je bilo vprašanje ustanovitve vnovčevalnice za kmetijske pridelke. Vsi govorniki so poudarjali težavnost, a vendar neodložljivo nujnost take ustanove. Sklenjeno je bilo, da bodo najprej izkušali organizirati notranje tržišče in da bo nova institucija Kmetijske družbe v glavnem posredovalnica med kraji, ki so pridelali obilno raznih pridelkov, predvsem sena in krompirja, in kraji z majhnimi pridelki.

Pri slučajnostih so razpravljali o vprašanju izhajanja društvenega glasila «Kmetovalca». Glede na zmanjšani promet Kmetijske družbe in zavoljo štednje je bilo sklenjeno, znižati razne izdatke pri družbi, kar bo znašalo letno 190.000 dinarjev.

Obrtniki svojim naročnikom

Zastoj v gospodarstvu, predvsem pa v denarstvu, s katerim je padla ne le potreba porabnika, temveč prav tako proizvajalna moč proizvajalca, silji našega obrtnika k temu, da poziva svoje naročnike, naj redno vrše svoje plačilne obveze nasproti dobavitelju - obrtniku. Obrtnik pod težo razmer komaj še vzdržuje svojo obrt tako glede na proizvodnjo kakor tudi glede na zaposlitev delovnega osebja.

Obrtništvo je do sedaj upalo svojim naročnikom ogromne zneske in s tem pokazalo najboljšo voljo, poiskati pota in sredstva iz nevzdržnih razmer pomanjkanja gotovine in naročil.

«Ljudem ne verjamem, vendarle se mi je zdelo, da bo to res. Naš kmet še nikoli ni govoril kaj neresničnega o poročenih ljudeh, kajti zakon mu je sveta reč!»

Kregec je pričel pripovedovati.

Miren in skoro šepetajoč je bil njegov glas:

«Teta! Grešil sem, ker sem se oženil. Mislil sem, da bom pozabil Cilko, pa je nisem. Toda grešna misel ni nikoli zmagala v meni. Če bi bila Marina tako ljubila in mi to priznala, bi ji ne bil zameril. Toda kako naj ljubim z dušo takega divjaka, ki pač pozna samo mesenost. In ona se ponižuje kakor počestnica. S tem ponižuje mene in svoje otroke, ki nama jih je Bog dal. Vse samo zavoljo divje, nebrzdane strasti, ki je ni in ki je ne more obvladati.»

«O, kam je zašla moja nesrečna nečakinja.»

«Potlej pa še nekaj. Da boste vedeli, da je mera polna in da je potrpljenje priklopelo čez rob, vam povem, da naša najmlajša ni moj otrok, temveč Tilnov.»

«Saj to ni mogoče!»

«Vendarle je res, verjemite mi, teta! Mnogo sem pretrpel. Vse zavoljo otrok. Nazadnje je pa šla in nosila moj hudo prisluženi denar, ki je pripravljen za bolezen in deco, temu ničvrednežu, da ga je zapravljaj.»

«Kaj naj z njo storim?»

«Obržite jo nekaj časa pri sebi! Morda se vendar poboljša in postane drugačna, čeprav zelo malo upam. Če jo zapustite, je nevarno, da se še bolj izgubi. Kesneje se lahko vrne.»

Teta je obljubila, da bo obdržala Marino in pazila na njo.

Ko je starka odšla, je godeu kar nekako odleglo. Odšel je po strežnico Špelo, ki je povsod pomagala, kjer je bilo treba, delala po hišah za majhno odškodnino, gospodinjala in stregla bolnikom.

Teta se je pač motila, ker si je mislila, da bo Marino izpreobrnila. Marina je ostala stara. Pregloboko je že zašla v močvirje.

Tilen je prodal svojo bajno. Denar sta z Marino zapravila. Ljudje so se pričeli zgražati.

Stari župnik se je na prižnici od žalosti zjokal, češ, da se je v njegovo faro priteplo pohujšanje, da njegovi zvesti farani niso poznali prešuštvovanja, ki zdaj jemlje vsej okolici ugled.

Teta je bila prisiljena, Marini pokazati vrata.

Ona se je smejala. Odšla je s Tilnom. Preselila sta se v razpadajočo leseno barako na hribu nad vasjo.

Pod hribom so nekdaj kopali železno rudo. Ostala je rudarska koč, ki je niso podrli. Otroci so se je bali. Trdili so, da v nji straši. Nekdaj so pijani rudarji v tej koči pobili na smrt svojega tovariša in ga tam pustili. Ljudje so pripovedovali, da odslej ta mrtvec nima pokoja in da straši okoli.

Tilen in Marina se nista brigala za strahove. On je koč za silo popravil in se kar v nji naselil. Marina ga je zvesto obiskovala.

Ko je teta menila potrpežljivost in jo je zapodila, je šla kar k Tilnu.

SCH 2 0/52

Kako zdravi in veseli so videti Vaši otroci! Mati se veseli — ona ve zakaj. Snaga in pazljivo negovanje otrok je njena glavna skrb. Ona pere vse te mnoge in razne otročje stvari z nežnim in dobrim milom, katero ohrani perilo čisto in sveže, a to je že 80 let poznano

SCHICHTOVO MILO

ZNAMKE JELEN

Poziva pa na drugi strani tudi naročnike, naj ne zavlačujejo po nepotrebnem, izrabljajoč obstoječe prilike, rednih plačil obrtništvo, ker s tem škodujejo ne le obrtniku, temveč tudi vsem onim, ki so navezani na ročno delo, slednjič pa tudi sebi.

Objavljajoč prednje opozarjamo na gornji poziv vse naše občinstvo in naročnike v dobri veri, da hudega gospodarskega položaja obrtnika nečejo še poslabšati.

Društvo jugoslovenskih obrtnikov za dravsko bavinovino v Ljubljani.

Župan ga je klical v pisarno. Povedal mu je, da je hrib pod koč votel in prekopan in da mora Tilen takoj iz koč, ker jo nameravajo podreti. Opozoril ga je, da je že pred leti zemlja vrhu hriba počila in da je izginila v razpoko neka krava, ki se je pasla v bližini.

Tilen se je smejal. Obljubil je, da se bo izselil. Bil je pa prepričan, da ga župan samo zato izganja, ker najbrže ve, da se je Marina skrivaj pri njem naselila. Zato se ni izselil.

Marina se je pogreznila tako globoko, da je pričela svoji teti krasti. Vedela je, kje ima starka ključ. Kadar je videla, da je šla od doma, se je vtihotapila v hišo in odnesla, kar je mogla. Ona in Tilen sta postala prava pijanca.

Tako je preteklo nekaj mesecev.

«Zdaj grem, da si poiščem službo», je Tilen rekel nekega jutra in se vlekel neprespan v dolino.

Marina se je smejala:

«Ti ne boš nikoli ničesar dobil. Služiti ne maraš, zato tudi ne moreš priti do službe. Vem, tu ostaneva, dokler naju ne vržejo ven, potem pa pogineva. Tako nama je usojeno.»

Kadar je bila zdaj trezna, je trenutno spoznala, kako daleč je zabredla, pa ni hotela o tem premišljati. Izkušala se je raztresti, vse je hotela pozabiti, silila se je, da je mislila na kaj drugega. Najlaže ji je bilo, če se je malo opijanila.

Bila je noč.

Marina je bila sama v koči. Skoro ves dan je ležala. Skuhala si je le malo kaše in krompirja.

Hilistični maček

Nova pasma? Ne, nikjer na svetu ne goje te vrste mačkov, hilistični maček je namreč bolezen. Zelo huda je in, kar je poglavitno, zelo draga ter pobere denar iz žepov kakor magnet.

Kako le, da nismo ničesar čuli o njej, se boste izpraševali. Kaj se je šele sedaj pojavila? O ne, stara bolezen je to. Prva zanesljiva poročila o njej so nam ohranjena iz leta 1001. po Kristu. Njen povzročitelj se je imenoval hiliasma, in je bil duševno okuženje, nastalo iz nekkih krivih tolmačenj svetega pisma, po katerih bi moral biti leta 1000 po Kristu konec sveta.

Mladi in stari, bogati in ubogi so verjeli ta krivi nauk in so se vsak po svoje pripravljali na neizbežni konec. Nekaj malega vernikov se je pokorilo in razdelilo svoje premoženje ubogim, velika večina pa je veseljačila in popivala, češ, saj bo konec sveta, kdo bo skrbel za jutri.

Pa je prišlo usodno leto. Toda, glej ga spaka, sodnega dneva ni bilo. Prav vsakdanji dnevi so se leno vrstili drug za drugim. Počasi so se ljudje iztreznili in spoznali, da so se pač zmotili. Kakor po vsaki zablodi, se je pojavil tudi tedaj hud duševni pretres, ki mu pravimo maček. Ker se pravi po grško tisoč hilioi, so nadeli tudi temu mačku ime hilistični maček.

Vse lepo in v redu, toda kaj je nam mar ta bolezen, saj doslej ni bilo razen nekaj adventistov med nami vernikov bližnjega sodnega dne. Konca sveta res da noben pametnik ne pričakuje, pač pa se je pojavila pred kakšnim letom slična zabloda med nami, ki je prerokovala konec našega denarja. Tiho je šla od ust do ust zlobna izmišljotina: Denar ni več na varnih nogah. Sto in sto sličnih vesti je vznemirilo narod. Otipljivo neumne so bile te vesti, toda narod jim je tu in tam verjel, kakor sploh ljudje tem rajši verjamejo govoricam, čim bolj neumne so. Ljudje so pričeli jemati svoj denar iz varnih naložb v hranilnicah. Eni so kupovali zemljo, drugi so pa tiščali denar doma po posteljah in kletih, kjer so jim ga ugonabljali tatovi, ogenj in miši. Malo je zalegla pametna beseda v tej povsem krivi veri nezaupanja v vrednost našega denarja in nedotekljalnost naloženih prihrankov.

Kakor usodnega 1000. leta tako so tudi ti naši verniki krive vere nezaupanja pričeli spoznavati, da ne bo pri nas v Jugoslaviji denarnega sodnega dneva. Razočarani obračajo lrbet svojim

lažnim šepetalcem, ki so jim povzročili toliko skrbi in dejanskih izgub na obrestih in na denarju, ki jim je izven zavodov res marsikje propadel po tatovih, ognju in miših.

Od vse zločinske gonje proti našemu dinarju je ostal le hud maček kot pozni potomec zname-

Razmotrivanja o kmečkih in drugih dolgovih

G. Josip Lah iz Osluševcev nam je poslal spodnji dopis, v katerem obravnava kočljivo vprašanje kmečkih in drugih dolgov. Kmetu je pri sedanjem stanju treba pomagati. A kako, da ne bodo resno oškodovani pošteni varčevalci in da se ne bo ubil na deželi smisel za varčevanje? Dopis g. Laha objavljamo, ne da bi zavzeli pri tem svoje stališče:

«Od časa do časa se v časopisju berejo članki, ki se bavijo z vprašanjem rešitve kmečkih dolgov. Zdi pa se mi pogrešno, ker se pri vsem tem naglašajo le kmetiški dolgovi, ne pa tudi bremena obrtnišva, trgovine in drugih. Treba je namreč imeti v vidu, da so gospodarske pagnoge navezane druga na drugo, in če se ukrene nekaj v prilog samo enega stanu, je lahko to v škodo drugim vejam narodnega gospodarstva. To se je zlasti opazilo pri moratoriju za kmetiške dolgove: kmet je zaščiten, trgovec, ki je zlasti na podeželju navezan na kmeta, pa ne, in menda bo baš temu pripisati naraščajoče število prisilnih poravnjav. Pri tem nastane vprašanje, ali ne bi bilo boljše dovoliti moratorij vsem brez razlike in za vse vrste obveznosti, pri čemer je treba naglasiti, da oni, ki more, tako plača.

Sedanji zakon o zaščiti kmeta ima nekaj pomankljivosti, ki so se pokazale v praksi, kajti zakon ni preprečil tožb in s tem zvezanih stroškov. Kaj pomaga dolžniku, če je, recimo, za dolžnih 20.000 Din zaščiten, pa se mu zraven tega napravi 5000 Din pravnih stroškov; če prej ni mogel plačati 20.000 Din, odkod naj po izvršeni tožbi ali enkrat pozneje vzame 25.000 Din? Zraven vsega tega pa so izvzete hranilnice in posojilnice, ki baje po nekod brez usmiljenja izterjujejo dolgove ter spravljajo posestva na boben. Iz tega vidika je bil predlog poslanca gosp. Ureka in tovarišev povsem na mestu, saj je šel

nitega hilističnega mačka. Denar se stalno v večji meri povrača v denarne zavode, iztreznjeni narod pa si bo za vedno zapomnil vse vnete služabnike krive vere nezaupanja in jim ne bo več sedal na lim, pa naj pridejo še s takšnimi gesli. Narod se pričinja zavedati, da je on sam država in da je na moči in zdravij presoji posameznega državljana zgrajena moč in zdravje vse države.

za tem, da se kmetijstvo zaščiti tudi pred takimi upniki.

Pojavljajo se vprašanja, kdo je kriv zadolženosti kmetijstva. Nedavno sem čital članek, ki navaja med drugim kot vzrok preobilico denarnih zavodov. S tem mnenjem se ne strinjam, priznam pa, da bi bila kontrola o izdanih posojilih na mestu. Mnogo več je kriva previsoka obrestna mera za vloge in pa za posojila. Še v večji meri pripisujem krivdo padcu cen kmetijskih pridelkov, kajti ni vseeno, ali se prodaja zrnje po 1 Din ali po 2:50 Din, da se vino sploh ne more prodati, živina pa za slepo ceno.

Glede na pravkar navedeno torej ni računati na razdolžitvev po običajnih odplačilih. Očitati našemu človeku lahkomišelno zadolževanje nikakor ne gre. Taki očitki so v 95 od 100 primerov krivični, o čemer sem imel priliko nedavno se prepričati. Kdor je živel čez svoje razmere in se lahkomišelno zadolževal, ta je že pred leti šel na boben in mu ni bilo treba čakati na svetovni gospodarski zastoj. Da bi država prevzela ta bremena proti 20letnemu odplačevanju, bo težko izvedljivo, ker kmetijstvo niti drugi dolžniki tudi v tem času ne bodo mogli odplačati danes obstoječih dolgov.

Po mnenju pisca bo hudo najti izhod drugače kakor z delnim črtanjem dolgov in vlog. Nemogoče je na eni strani nekaj dati, ako se na drugi ne vzame. Višina, v kateri se naj izvede črtanje dolgov in vlog, pa naj se vsaj približno ravna po padcu cen kmečkih pridelkov.

O tako zvanem lahkomišelnem zadolževanju pa naslednjo sliko: Recimo, da je leta 1924. prodal A. par volov za 20.000 Din ter izkupiček proti Sodstotnemu obrestovanju naložil v hranilnici. Z letnim pripisom obresti bi znašala ta vloga ob koncu tega leta kakih 40.000 Din. B. pa si je v istem času v posojilnici izposodil enak znesek, ki ga je potreboval ali za nakup volov, obnovo

Pod noč je zaspala in zasanjala.

Videla je, da so se odprla vrata. Na pragu je stal mrtvec. V desnici je držal kopačo, v levici rudarsko svetiljko. Bila sta ga sama kost in koža.

Marina je v sanjah vedela, da je ta okostnjak tisti rudar, ki so ga tovariši pred leti ubili v koči.

Plašno ga je gledala. Spočetka se ga je bala, da niti izpregovoriti ni mogla. Naposled je komaj slišno dihnila:

«Kaj hočeš tukaj? Sama sem. Nikogar ni v koči.»

«Zadnja noč je nboč, zato sem prišel. Skale nad rovi popuščajo. Samo nekaj ur, pa nastane tu globoka udrtina. Vsa zemlja se bo pogreznila.»

«Lažeš! Ti lažeš, da bi me preplašil.»

Marina je začutila pogum. Govorila je:

«Ne boš me prestrašil ne! Nihče ne preslepari Marine. Samo greh me je prevaral. Zaman sem iskala v njem najvišjo uteho in zadoščenje. Nesramno me je osleparil. Vedno bolj lačna sem ga bila. Uživala sem ga in vendar je ostalo samo nenasitno koprnjenje. Da, greh me je opeharil, vendar sem vedno bolj njegoval!»

«Ne lažem! Slušaj me! Lahko še uideš smrti. Pojdi v dolino! Zapusti to kočo, ki je zadnji spomin na rudarje, ki so živeli tod, se znojili za kos kruha in se izgubljali v pijančevanju, ker so reveži obupali nad svojo usodo. Bili so kakor izobčenci, zapisani večnemu mraku, nihče jim ni privoščil dnevine luči.»

«Pojdi, mrtvec, mene ne spraviš odtod! V moji postelji je prijetno in udobno, Ljubega čakam, da

se vrne. Črn je, umazan in grešen. Oba sva zapisana hudiču, ker naju je premagala strast.»

Okostnjak se je obrnil:

«Svaril sem te. Nisi me slušala. Odhajam. Kmalu prideš za menoj v mračno poljano senc. Boj se te poti! Beži! Beži!»

Marina se je predramila. Dvignila se je na postelji. Začutila je tesnobo. Pa je zamahnila z roko in se zasmejala:

«Kako boječa sem zaradi neumnih sanj! Morda bom zdaj slaje zasanjala. Kako čudno bobni v dolini!»

Obrnila se je. Na mah je začutila, da se je koča premaknila. Prebledela je.

In tedaj je spet zagledala mrtveca pred seboj. Mirno je zadonel njegov votli glas:

«Zakaj me nisi slušala? Zdaj zdrkneš z menoj v globoke rove smrti. Hladno in mirno je notri. Tvoje telo se bo zmečkalo kakor kepa mesa.»

«Gorje mi! Pomagajte!» zakličče Marina v divji grozi in hoče iz koče.

«Prepozno! Nikamor ne pojdeš!» je zabobnelo iz mrtvakovih prsi.

Naslednji mah je začutila, da se je koča gladko pogreznila, kakor bi jo požrla ogromna pošast.

Začul se je divji krik, ki je takoj utihnil. Zaglušilo ga je divje grmenje zemlje in skal, ki so se zgrnile nad kočo.

Ko je jutraj Tilen prikolovratil pijan na hrib, je zabuljil v praznino. Pred njim je zijala široka grez. O baraki ni bilo ne duha ne sluha,

Nekaj časa je strmел predse. Potem se je sesedel na travo in pričel vzdihovati:

«Zdaj vem, da te ne bom nikoli več videl. Pogreznila si se. Prišel je drugi, močnejši. Bila si res vražja ženska! Menda si je res sam zlodej zaželel tvoje družbe in te potegnil za seboj. Uboga moja Marina! Kako rad sem te imel! Šele zdaj spoznavam, koliko mi je bilo zate.»

Nekaj časa je sedel in jokal. Potem se je spomnil na žganjico. Potegnil je iz žepa steklenico, jo izpraznil na dušek in se zadovoljno odahnil:

«Ta mi bo pomagala, da bom laže in prej pozabil! Ti pa, Marina, malo potrpi, saj pridemo vsi za teboj!»

Legel je v travo blizu prepada. Spomnil se je, da je tu nevarno, da še sam ne zdrkne v globočino, in zavalil se je nekoliko v stran. Ko se je pa enkrat zatrkjal po hribu, se ni mogel več ustaviti, ker je bil že preveč pijan. Nekaj časa se je lovil z rokami, potem je pa kar pustil, dokler se ni znašel v dolini. Priletel je ob neki grm in se opraskal. Vstal je in kolovratil proti Marinini teti.

Ko ga je starka zagledala, ga je hotela zapoditi. Toda on ji je rekel:

«Ne bojte se, ne bom vam delal nadlege. Takoj grem dalje. Le to vam moram povedati, da se je ponoči pogreznila rudarska baraka z Marino vred.»

(Dalje prihodnjič.)

vinograda ali popravilo poslopja. Plačeval je in še plačuje 10odstotne obresti ter je do danes plačal samo na obrestih 18.000 Din, medtem ko ima še vso glavnico na dolgu. Če pa hoče v teh časih glavnico plačati, je treba prodati več parov volov, zemljišče in še marsikaj. Na vsak način je treba vpoštevati, da se je ljudstvo največ zadolžilo nekaj let po vojni, ko je bilo treba gospodarstva obnavljati in marsikaj zamujenega nadomestiti. Kako pride dolžnik do tega, da bo zraven visokih obresti vračal z dragim in visokovrednim denarjem ono, kar mu je bilo posojeno v manjši vrednosti, četudi pri enakih številkah.

Po obrazloženem ne bi bilo torej tako hudo in krivično, če se vloge in druga dobroimetja (n. pr. neizplačane dediščine) črtajo v enakem razmerju kakor dolgovi. Dolžniku še zmeraj ostane dolg in mora skrbeti za obresti in odplačevanje, vlagatelju pa ostane toliko gotovine, da si za ostali denar lahko danes nabavi toliko, kolikor bi si nabavil takrat, ko je vložil denar.

Pojavljajo se glasovi, naj se zaščita kmetijstva ukine in posebej za našo banovino prepusti svoboda tožb in prisilnih prodaj. Kam bi to privedlo? Do prodaj na vseh koncih in krajih, do ogromnih stroškov dolžnikom, do prisilnih prodaj pod vsako ceno. Pri tem bi bili na izgubi upniki, v pretežni večini denarni zavodi. Ker pa menda noben denarni zavod nima toliko rezerv, da bi lahko pokrival zaporedne izgube, bi bili denarni zavodi na posled primorani, svojim vlagateljem nuditi le dele njihovih vlog. Tako bi prijadrali po nemajhni gospodarski škodi tja, kamor lahko pridemo z enostavnim odpisom.

Na eventualni očitke, da so pogledi pisca tega članka preveč neobzirni ali sanjaški, samo naslednje: Na zadnji konferenci v Lausanni (Lozani) so upniki Nemčije ugotovili, da dolžnica ne more plačati vseh 100 odstotkov, kakor se je nekoč obvezala in to obvezo podpisala. Popustili so in se sporazumeli, da plača upnica po preteku več let samo majhen del te vsote. Sporedno s tem bi bilo želeto, da se tudi naši domači upniki sporazumejo v tem, da dolžnik ne more plačati 100 odstotkov, pa naj bo ta dolžnik kmet, trgovec, obrtnik ali zasebnik, duševni ali ročni delavec. Niti eden niti drugi ne more danes zaslužiti toliko, da bi izpolnil svoje obveze v celoti. Zadeva je nujno potrebna rešitve, pa naj bo to nekaternikom vseč ali ne.»

FAVORIT, ki osrečuje vsako damo -

... ki ji pomaga ohraniti
polt čisto in lepo... kateri
jo pomlajuje in polepšuje
- je in ostane Elida Favo-
rit milo. To izredno blago
milo s svojim finim vonjem
napravi negovanje lepote
zares pravim užitkom.

ELIDA Favorit MILO

Politični pregled

V Nemčijo gleda zdaj ves svet.

Razmere v Nemčiji so skrajno napete

in si danes o njih razvoju ni mogoče ustvariti kake dovolj jasne slike. Med hitlerjevci (narodnimi socialisti) je nastalo silno razburjenje

zaradi smrtne obsodbe petih narodno-socialističnih nasilnikov,

ki so umorili nekega komunističnega delavca. Razprava proti njim se je vršila v Beuthenu pred izjemnim sodiščem. Sodišče je pri obsodbi naglasilo, da je bil zločin izvršen med 1. in 2. uro ponoči v času, ko je ob polnoči pred tem stopila v veljavo

zasična uredba o pobijanju nasilstva v Nemčiji. Uredba je zelo stroga in hoče iztrebiti v Nemčiji spopade med pristaši raznih strank, da se tako

zopet vrne ugled državi. Vladni činitelji izjavljajo, da se mora uredba izvrševati ne glede na strankarsko pripadnost in osebo enako nasproti vsem, ki kršijo zakon. Vladni komuniste pravilno glede na to obsodbo med drugim,

da bo vlada vsak poskus potvarjanja temeljev in razpihovanja političnih strasti z vsemi sredstvi zatrla.

Sodi pa se, da bo najbrž vseh pet obsojencev pomiloščenih, saj Hitler grozi kar z revolucijo, če se bo smrtna obsodba izvršila.

Nemški parlament se sestane 30. t. m.

in bodo njegove prve seje nedvomno zelo burne zaradi nestrpnih hitlerjevcev.

V Varšavi so se včeraj pričela

posvetovanja evropskih kmetijskih držav.

Posvetovanj se udeležuje tudi naša država. Glaven pomen tega sestanka je, da se določijo smer-

Soteščan:

Skrivnost usode

(Povest.)

«Skrbi me, kako bo po vaši smrti...»

«Ivan vaju ne bo podil od hiše...»

«To je na tem, kako se bo oženil...»

«Hm.» Tudi stric bi bil rad poznal bodočo gospodinjo. Albini se je že nekaj svitalo, pa je morala molčati. Pri Ivanu je ni smela zavoziti.

Tomaž je šel preko sinove ženitve. Namignil ji je zaupno: «Pri Ločniku na Ledini se je tudi zmešalo... Ciril bo potreboval gospodinjo... Moral se bo oženiti...»

«Lahko jo bo dobil», mu je odvrnila v zadregi.

«Ciril se me je dolgo časa izogibal, zdaj pa opazujem, da se mi čedalje bolj približuje...»

«Kaj pa pravi?» je bila radovedna.

«Nič še ni rekel. Ako se ne motim, bi mi rad nekaj omenil...»

Sramežljivo je povsila glavo. Videla je, kam merijo njegove besede. Vendar, ali je mogoče? Spomnila se je zadnjega večera pred poroko. Tudi Ciril ga še ni pozabil. Ali se bo res tako ponižal? Kaj takega skoro ni mogla pričakovati. Toda stric ne zna lagati ter mu mora verjeti. Obraz se ji je začel vedriti kakor nebo po nevihti. Čutila je slično življenjsko moč kakor prej pred viharjem usode.

Mnenje Lončarjevega strica se je uresničilo. Ciril je prišel nekega večera z namišljenim

opravkom. Nikamor se mu ni mudilo. Nekaj mu je ležalo na srcu, česar ni mogel tako hitro razodeti.

Ločnik se je rad spominjal umrle žene ter jo je večkrat omenil. Njenih čednosti ni mogel nikdar prehladiti. Marsikatera solza mu je spolzela ob grenkih spominih po zagorelem licu.

«Hitro jo je spravilo, hitro», se je užalilo Lončarici. «Ali se ni dalo nič pomagati?»

«Revica je bila vedno bolj rahlega zdravja», se mu je trgala beseda. «Veliko je trpela.»

«Oh, kako jo je bilo škoda! Na glas sem jokala, ko ji je zvonilo. Skoro nisem mogla verjeti.»

Marjeta je znala prav sladko govoriti. Najprej je poveljevala življenje žene; nato jo je hvalila, kako lepa je bila na mrliškem odru. Otročiček pa je bil kakor angeljček; škoda ju je bilo pokopati. «Kaj boš pa zdaj napravil?» je končala zgovorna ženica.

Ciril je sklenil roki na kolenih in vzdihnil: «Sam ne vem, kaj mi je storiti...»

Lončar ga je gledal nekaj časa, kot bi se mu ne upal svetovati. Nato pa je rekel: «Hm, oženiti se boš moral...»

«Družega mi res ne kaže. Toda...»

«Nič toda», ga je krepko zavrnil. «Čim dalje boš odlašal, tem težje se boš odločil. Brez gospodinje je pri hiši narobe.»

Mladi mož je pogledal Albino, ki je ves čas molčala. Skrivaj ga je pogledala tudi ona. Njuni občutki so se spajali; v očeh se jima je zrcalilo enako hrepenenje.

«Albina, ali bi hotela?» je dahnil Ciril komaj slišno. Sam ni vedel, zakaj se je bal izgovoriti. Zardela je in molčala. Srce se ji je prijetno širilo; vanj je kanila čudodelna kapljica ljubezni. Njene misli so hitele nasproti novemu življenju.

«Moje posestvo je brez dolga», je nadaljeval po kratkem molčanju. «Manjka samo še gospodinje...»

Spomnila se je nesrečne preteklosti in reklar: «Dobil boš lahko nevesto s tisočaki, ne pa siroto s praznimi rokami...»

Ciril in Lončar sta se spogledala. Tudi materi ni ugajala neprimerna opazka ter je prisiljeno zakašljala.

«Kdor se ponižuje, bo povišan.» Tomaž se je namuznil in pristavil: «Toliko ji bomo dali, kolikor dajo vsaki drugi nevesti...»

«Za denar še nisem vprašal», se je zagovarjal Ciril, katerega je stričeva izjava očitno vzradostila.

«Pa še deklico boš dobil povrh», se je pošalil Lončar. «In na tvoje ime so jo krstili...»

«Cirila, pojdi in pozdravi strica!» je Lončarica dejala otroku.

«Ne strica, ampak očeta», je popravil Tomaž in pomagal deklici, da je zla Ločniku v naročje.

«Ali me imaš kaj rada?» jo je vprašal Ciril ter ji dal zavitek sladkorčkov.

Deklica mu je prikimala ter ga objela.

nice, ki jih bodo zastopale v kmetijskem bloku združene države na bodoči svetovni gospodarski konferenci. Gre predvsem za določitev sredstev, ki bi omogočala omiljenje sedanjih deviznih omejitev in s tem svobodnejšo zamenjavo dobrin.

GOSPODARSTVO

Sejmi

- 29. avgusta: Zalec, Dolnja Lendava, Zagorje št. Vid (Bloke), Poljčane, Sv. Trojica v Slovenskih goricah, Muta, Ribčica na Pohorju, Sv. Tomaž pri Ormožu, Verače (Sv. Filip).
- 30. avgusta: Moravče, Novo mesto.
- 31. avgusta: Dobropolje-Videm (srez Kočevje), Konjice.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na sejmu v Kranju 8. t. m. so bile za kilogram žive teže naslednje cene: bikom 250, volom 3 do 5, kravam 1-50 do 3, telicam 3, teletom 5 do 7, ovcam 3 do 6-50, svinjam 6 do 8 Din. Prasci za rejo so bili po 300 Din za par.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 ameriški dolar za 56:20 do 56:40 Din;
v devizah:

- 100 nemških mark za 1355:14 do 1365:94;
  - 100 italijanskih lir za 292:01 do 294:41 Din;
  - 1 ameriški dolar za 56:94 do 57:12 Din;
  - 100 francoskih frankov za 223:79 do 224:91 Din;
  - 100 češkoslovaških kron za 168:56 do 169:42 Din.
- Vojna škoda se je trgovala po 198 Din, investicijsko posojilo pa po 49 do 50 Din.

Kratke vesti

— **Razmerno ugoden pričetek hmeljske kupče v Savinjski dolini.** Obiranje hmelja v Savinjski dolini bo do konca tedna v glavnem končano. Pridelek je kljub znakom bolezni na listju in v barvi precej težak. Iz Češkoslovaške prihajajo poročila, da sta peronospora in rdeči pajek uničila dozdej barvo že v polovici vseh nasadov in obirajo sedaj na pol zrelo že pisano blago, da rešijo, kar se dá. Tudi v Nemčiji se v glavnem okolišju Hallertau zelo slabša barva dozorevajo-

jočemu hmelju. Te slabe vesti so povzročile v hmeljski trgovini živahnost, ki smo jo v času obiranja bili vajeni le v boljnjih časih. Za gladko-zeleni savinjski golding, se je že pričelo povpraševanje. Iz živahnega zanimanja številnih, v dolini zdaj bivajočih kupcev je razvidno, da bo letos huda tekna med njimi za dobro blago. Zato naj vsak hmeljar svoj pridelek lepo sortira, kar pri letošnji letini ne bo težko, da pridobimo našemu hmelju novih odjemalcev za dobre in slabe čase. Vzorniči sejem Hmeljarske prodajne zadruge je bil otvorjen dne 22. t. m. v Staretovi hiši poleg Virantove gostilne v Žalcu. Tjakaj naj dajejo hmeljarji svoje vzorce, kjer dobijo tudi vsa potrebna pojasnila o kupčiji in tržnem položaju.

— **Češkoslovaški hmelj porjavel.** Kakor smo že pred tednom poročali, so bili češkoslovaški hmeljarji v velikih skrbeh za barvo svojega hmelja. Česar so se bali, je sedaj v obilni meri nastopilo. Rjavenje listja se je razširilo na razvijajoče se kobile. V deževju zadnjega tedna je poparila peronospora vse hmeljnike razen tistih redkih, ki so jih pravočasno škropili. Kljub komaj izvršenemu izkobjenju so začeli v okolici Žatca že ta teden obiranje nezrelega hmelja, samo da rešijo, kar se še dá rešiti. Ker bo na vseh tržiščih zelo trda za lepo zeleno blago, naj naši hmeljarji posebno pazijo na sušenje. V letih pomanjkanja zelenega blaga si lahko pridobijo s svojim dobrim blagom mnogo stalnih odjemalcev.

— **Uveljavljanje novih trošarin.** V «Službenih Novinah» je objavljen novi trošarinski zakon, ki je stopil v veljavo. Glede na povišanje trošarine se bo sladkor pri maloprodajalcih in pri trgovcih na debelo v količinah preko 5 kg popisal, razliko pa bo treba plačati do 1. septembra letos. Zaloge pod 5 kg količine se ne bodo popisale. Trošarinska razlika na popisane zaloge sladkorja znaša za sladkor v prahu, kockah in v glavah 075 Din, za sladkor v kristalu pa 060 Din. V bodoče bo plačevala pri oddaji sladkorja v promet iz tovarne ali iz njenih skladišč razliko v trošarinski stopnji za kockasti sladkor v višini 1:50 Din za kilogram polovico tovarna, za drugo polovico pa se lahko poviša prodajna cena. Prav tako plača za sladkor v kristalu razliko v stopnji (1:25 Din) tovarna 0:65 Din, za 0:60 Din pa se lahko poviša prodajna cena. — Trošarina na električni tok se ne plača za javno razsvetljavo, pogon tramvajev, vodovodov, železnic, občinskih plinarn, električnih central in za razsvetljavo teh instalacij. Potrošnja toka brez troša-

rine mora iti skozi posebne števce. Trošarino pa plačajo na podoben način tudi zasebne centrale za tok, rabljen za razsvetljavo in za motorni pogon. To trošarino bodo pobirali prodajalci toka od rabnikov obenem z odškodnino za prodani tok in jo bodo morali oddati s seznama davčni upravi do konca prihodnjega meseca po izvršeni potrošnji. Sezname bo primerjal s knjigami oddelek finančne kontrole in jih potrdil. Kjer pa prodajajo tok pavšalno po žarnicah, plača trošarino proizvajalec toka po števcu v centrali in po odbitku izgube v vodih. Trošarino prevale centrala na rabnika po pogodbi. Za mesec avgust letos bo treba plačati trošarino za potrošeni tok po števcih, pri čemer pa se zatrošarini le polovica potrošenega toka. Trošarina za električne žarnice ostane še nadalje v veljavi.

— **Prost uvoz sadja v Nemčijo.** V nekaterih nemških in tudi naših listih so se zadnje čase pojavile vesti, da je nemško ministrstvo za prehrano zabranilo uvoz presnega sadja iz Jugoslavije. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine obvešča zanimance, da je ta vest neresnična in da je uvoz sadja iz Jugoslavije v Nemčijo slejkoprej prost v smislu obstoječe trgovinske pogodbe.

— **Kmetijska razstava na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani od 3. do 12. septembra** bo obsegala: strokovni poučni kmetijski oddelek, razstavo sirarskih in mlekarških izdelkov, na kateri bodo sodelovale skoraj vse mlekarške in sirarske zadruge, razstavo jaje, razstavo čebelarških izdelkov in sejem za med, zelenjadno razstavo, vinsko razstavo in sejem. Ta del kmetijske razstave organizira kmetijski odbor velesejm. Kmetijski razstavi so priključene še: razstava goveje živine montafonske pasme, ki jo priredi živinorejska zadruga «Jugomontafon» (razstava bo 3. in 4. septembra), razstava perutnine in kuncev (priredi J Društvo rejcev malih živali «Zivalca»), razstava ribice in ptice (trajala bo od 3. do 12. septembra). Kmetijski odbor velesejm priredi 10. in 11. septembra še razstavo plemenskih konj in ves čas razstave, to je od 3. do 12. septembra, veliko razstavo kmetijskih strojev in orodja.

— **Sreska kmetijska razstava v Krškem.** Za krški srez bo kmetijska razstava poljskih, vrtnih, vinogradnih in sadnih pridelkov od 1. do 4. oktobra v šolskih prostorih v Krškem. Sreski razstavniki odbor, ki se je osnoval 21. t. m. in kateremu predseduje sreski načelnik g. dr. Tine Čuš, je ukrenil vse potrebno, da se bo zbiranje razstavnih predmetov pričelo takoj po določenih

Potem so se natanko domenili. Določili so, kdaj pojdejo na sodišče delat pisma in župniku naročit oklice. Lončar je obljubil nevesti doto in opravo. Nato so nalili kozarce ter trčili ženinu in nevesti na ljubo zdravje.

Na sodišču so hitro opravili. Pismo se je glasilo tako, da dedujeta mož in žena po smrti drug za drugim. Lončar je zapisal doto ter se obvezal, da jo bo odštél na ženitovanju.

V župnišču pa ni šlo tako gladko; tam je nastala neprijetna ovira. Župnik je zahteval od neveste mrtvaški list po umrlem možu, ki mu ga ni mogla pokazati. Peljala se je v mesto, pa tudi tamošnji župni urad ji ga ni mogel izdati. Manjkalo je poglavitnega dokaza — utopljenca, na katerem bi bila istovetnost uradno dognana. Vzlic vsem dokazom usodne smrti je ostal Stopnik Stanislav zapisan v krstnih bukvah pri mestnem župnišču.

Vešči ljudje so odprli nevesti novo pot do potrebnega potrdila. Pristojno sodišče je dobilo predlog, naj proglasi njenega moža za mrtvega. Ugodilo je njeni želji, zaslišalo priče, ki so izpovedale, da so videle Stopnika na obrežju reke, kjer so našli pozneje njegovo čepico in perilo. Na podstavi teh izpovedb je izdalo sodišče po določenem času uradno potrdilo o smrti pogrešanega Stopnika, ki se na večkratni poziv v časopisih ni oglasil. Tako je bila zadeva za nevesto srečno končana.

Preden se je vse to uredilo, je poteklo seveda nekaj mesecev. Albinaja morala požreti marsi-

kako grenko opazko. Begali so tudi Cirila, češ, kmalu bo pognala posestvo tako, kot je zapravila trgovino. Mladi mož pa je stal ko hrast v viharju.

IV.

Oh, kaj mora vse čutiti slednje zemsko srce, kaj prenesti in prebiti, preden v črno zemljo gre!

Med Leskovjem in Ledino stoji še danes čedno zidana hišica, ki je dobila takrat novega gospodarja. Razpisana je bila javna dražba, na katero je prispelo mnogo kupcev. Pojavil se je tudi tujec z rejeno denarnico. Domačini so takoj spoznali, da ga bo težko premagati. In res ni odnehal prej, dokler ni utihnil slednji dražilec in stisnil rep med noge. Takoj po izvršeni dražbi je odštél odkupnino v gotovini.

Neznanec je imel najmanj pet križev na svojem hrbtu. Morda tudi več, zakaj vitko telo se mu je že nekoliko upognilo. Ako ga ni ukrivila starost, tedaj ga je pritiskalo k tloom nezno breme življenja. Natančno pa se ni dalo dognati breme življenja. Natančno pa se ni dalo ničesar dognati.

Mož se s sosedi ni posebno ukvarjal. Rekli so mu Samotnik, ker je stala njegova hišica na Samoti. Popolnoma je bil vreden tega imena. Kadar je bil doma, tedaj se je zaprl v sobo, kjer je čital ali pisal. Imel je mnogo knjig, ki so bile pisane v tujem jeziku. Zaradi čedne pisave in

znanja jezikov je Samotnik kmalu zaslovel. Ljudem je sestavljal prošnje in pisal oporoke. Knjemu so prihajali po nasvete v raznih zadevah.

Kdo je prav za prav Samotnik in odkod je prišel, tega ni nihče vedel. Takrat, ko se je nastanil na svojem novem domu, je prispel po pošti kovčeg z okovanimi robovi. V njem je bilo shranjeno vse, kar je bilo njegovo. Na Ledini si ni dal napraviti drugega kakor nekaj skromnega pohištva.

Samotnik je pogosto odhajal zdoma ter se ni vračal dolgo časa. Kod je hodil, tega ni nikomur zaupal. Ali je odhajal na zabavo ali za zaslužkom, to je bilo hudo uganiti. Morda je imel še kaka druga skrivnostna opravila.

Kdo je ta čudni neznanec, je zanimalo med drugimi tudi Albino, Ločnikovo ženo. Opazila je, da se stavec rad ozira za njeno hčerjo, ki je medtem že prekoračila nevarno dekliško dobo. Nekoč jo je bil celo ustavil na poti ter jo prijazno nagovoril. Vprašal jo je, čigava je, koliko je stara in kako je ime njeni materi. Ko mu je odgovorila, tedaj si je utrnul solzo. Kaj ga je neki tako genilo? Najbolj pa se je čudila zaradi tega, ker jo je tujec poklical po imenu.

Vse to je Cirila povedala materi, ker si sama ni mogla tega razložiti. Dražilo jo je, ker jo ustavlja tujec ter jo prijazno nagovarja. Kaj si bodo mislili ljudje, ki človeka tako radi slabo obsojajo.

(Dalie prihodnjät.)

navodilih, ki bodo dostavljena vsem občinskim kmetijskim odborom in upraviteljem šol v srezu. V korist je vseh, ki se mislijo razstave udeležiti, da takoj prično zbiranje in odbiranje pridelkov (semen, vin, sadja itd.) v naravni in predelani obliki in izbrane predmete pošljejo sreskemu razstavnemu odboru v teku meseca septembra (najkasneje do 27. septembra). Številne nagrade v skupni vrednosti 10.000 Din bo ocenjevalna komisija razdelila na dan svečane otvoritve razstave.

— **Sejem za med.** Kdor hoče kupiti res pristen med, naj poseti letošnji jesenski velesejem. Tukaj ga bo dobil v vabljivih posodah in posodicah na drobno in debelo iz prve roke. Pomniti je treba, da je pristen med tudi izvrstno zdravilo, ki se rabi pri raznovrstnih boleznih. Na velesejmu bo Čebelarstvo društvo brezplačno razdajalo navodila o koristnosti in uporabi medu.

— **Prvi zbor upnikov Kmetijske eksportne zadruga v Mariboru.** V torek popoldne je bil na okrajnem sodišču v Mariboru prvi zbor upnikov Kmetijske eksportne zadruga. Na sestanek so že v zgodnjih jutrnjih urah prihajali iz vseh krajev banovine številni upniki. Prisotnih je bilo okrog 500 upnikov. Sestanek se je vršil v II. nadstropju v razpravni dvorani, ki je bila za tako množico ljudi, ki so vse dopoldne oblegali sodišče, mnogo premajhna. Med upniki je bilo slišati marsikatero pikro opazko na račun poslovanja bivše zadruga in nekateri so na glas povedali svoje mnenje, da se je čulo po vsem sodišču. Namen sestanka je bil, izvoliti upniški odbor, o čemer pa večina upnikov ni bila poučena. Šele ko sta konkurzni sodnik Kovča in konkurzni upravitelj dr. Šnuderl razjasnila namen sestanka, so se prisotni pomirili. Izvoljen je bil nastopni upniški odbor: dr. Fornazarič, odvetnik iz Maribora; Ivan Hladnik, kovač iz Cirkove; dr. Bergoč, odvetnik iz Maribora; Mihael Nikec, pekovski mojster iz Maribora; Karel Novšak, uradnik mestne elektrarne iz Maribora; dr. Vauhnik, odvetnik iz Maribora; Andrej Prek, davčni upravitelj v pokoj od Sv. Lenarta; Jože Purkhart iz Maribora.

DOPISI

JUROVCE PRI PTUJU. Tukajšnje gasilno društvo priredi v nedeljo 28. t. m. pri g. Gustavu Pennu veliko slavnost ob priliki blagoslovitve motorne brizgalne in gasilskega avta. Spored: Od pol dveh do dveh sprejemanje botrov, tovariških društev in gostov, ob dveh blagoslovitvah motorke in avta, nato pa srečolov (z nad 300 dobitki), šaljiva pošta, prosta zabava, godba s plesom itd. Ker je društvo še novo, predvsem pa, ker je njegov obstoj v veliko korist tukajšnje okolice, prosimo vsakogar, naj se udeleži slavnosti in pomaga po svoji moči društvu, da bo laže izpolnjevalo svoje človekoljubno delo. Vsi društveni prijatelji torej prisrčno dobrodošli! Na pomoč!

KLADJE PRI ZIREH. Ze dolgo časa se nismo oglasili v ljubljenski «Domovini», ki jo radi čitamo. Letošnja letina bo bolj srednja, vendar smo zadovoljni, samo da ne bo kake toče. Sedaj imamo jako suho vreme in bi bilo potrebno nekaj dežja. — Letošnji naborniki so bili prav mirni, kar včasih ni bilo. Prav lepo je to od fantov, da opuščajajo popivanje in razgrajanje ob takih prilikah. — Gospodarska kriza tudi nam ne prizanaša. Pa kakor smo preboleli svetovno vojno in vse vojne težave, tako bomo prebrodili, ker trdno upamo, tudi te težkoče.

LJUTOMER. Na meščanski šoli v Ljutomeru bo vpisovanje za 1. razred 1. septembra ob 8. zjutraj, za ostale razrede pa 2. septembra ob istem času. V 1. razred se bodo sprejemali učenci in učenke do 14 let, ki so dovršili vsaj 4. razred ali 4. šolsko leto brez vsakega slabega reda. Prinesti je za 1. razred krstni list in šolski izkaz, odnosno izpričevalo, za ostale razrede le izpričevalo. Šolnine najbrž ne bo treba plačati; če pa se bo zahtevala, bodo učenci in učenke

pozneje predložili potrdila davčne uprave (ne občine), koliko plačujejo njih starši neposrednega davka brez doklad. Če ne znaša davek več kakor 300 Din, se šolnina na noben način ne bo plačala; potrebno pa bo vendar potrdilo davčne uprave. Plačati je nadalje vpisnino 5 Din in za zdravstveni sklad 20 Din. Siromašni učenci bodo dobili knjige v šoli. Popravni izpiti za vse razrede bodo 1. septembra ob 10. (kojek 5 Din za prijavo, 10 Din za vsak predmet). Šola ima kmetijski značaj, zato se priporoča kmetijskim staršem, da pošljejo svojo deco v meščansko šolo. Šola se ozira kajpada tudi na potrebe trgovine in obrti. Vsa obvestila daje upraviteljstvo.

MALA NEDELJA. Sokolska četa priredi na angelsko nedeljo 4. septembra ob 3. uri na dvorišču brata Kosija telovadni nastop s spremljavo godbe. Po telovadbi se uprizori v Društvenem domu pravljica bajka «Izgubljeni raj». Vabljeni vsi od blizu in daleč!

RAČNA. Po vsej radenski dolini traja vročina že skoraj štiri tedne. Dočim v Račni nismo imeli nič dežja, so ga v bližnjih krajih imeli vsaj nekaj. Fižol je po večini že dozorel, a ima zelo drobne stroke. Tudi krompir bo bolj slab, ako ne bo kmalu dežja. Voda je usahnila v studenčih in se pitna voda komaj še kje dobi. — Na sreskem načelstvu v Ljubljani so uradne ure za stranke vsak ponedeljek, v sredo in soboto od 8. do 12. dopoldne. — Na veliki Šmaren je bilo na žegnanju pri nas mnogo ljudi kljub gospodarski krizi.

RAZVANJE. V soboto 6. t. m. so občani Razvanja doživeli lepo slavnost. Izvršilo se je odlikovanje zaslužnih gasilcev ustanoviteljev, ki so delovali že četrto stoletja v gasilstvu. Svečanosti se je udeležil sreski načelnik g. dr. Milan Makar, ki ga je ob njegovem prihodu pozdravil župan občine gospod Franc Korošec. Po županovem govoru je pristopila k sreskemu načelniku hčerka načelnika g. Visočnika in mu izročila krasen šopek. Druga deklica pa je poklonila šopek županemu načelniku g. Josipu Pfeiferju. Zatem se je g. sreski načelnik najtopleje zahvalil za lep sprejem in z jednatimi besedami pozval gasilce, naj bodo vedno z vnemo v pomoč bližnjemu in državi. S posebno izpodbudljivimi besedami je nagovoril odlikovance in jim razdelil odlikovanja. Prišel je pri sivolasem starčku Martinu Puklu, ustanovitelju in častnemu načelniku. Potem je izročil odlikovanja Ivanu Novaku, Simonu Kozarju, Antonu Mesičku, Hermanu Lubajnsku, Blažu Germu in Mirku Rothu. Po izročitvi kolanj je g. dr. Makar čestital vsem odlikovancem. Nato je povzel besedo starosta Sokola, šolski upravitelj g. Ludovik Šijanec, in župni načelnik g. Josip Pfeifer je obrazložil pomen gasilstva. Načelnik društva g. Visočnik je naposled pozdravil vse prisotne, se prisrčno zahvalil za njih pomenljive govore, očrtal v kratkem delovanje in ožjo zgodovino društva in čestital vsem odlikovanim tovarišem, prav posebej pa najstarejšemu odlikovancu g. Martinu Puklu in najmlajšemu Hermanu Lubajnsku, ki se je izkazal zlasti pri velepožaru v Orehovi vasi 6. julija 1930., kjer bi bil kmalu izgubil življenje. Nadalje je prosil g. sreskega načelnika, da se v imenu društva in odlikovancev zahvali za odlikovanja Nj. Vel. kralju Aleksandru I., čemur so se vsi prisotni na poziv načelnika odzvali s trikratnim «Živio!» Nato je don ača godba zaigrala državno himno, pevski odsek društva pa je zapel gasilsko koračnico. Odbor z gosti je potem odšel k slavnostni seji pod predsedstvom g. sreskega načelnika. Po končani seji se je sestavil sprevod in odkorakal na pokopališče, kjer je položil g. sreski načelnik venec na grob pred letom umrlega tovariša Petra Grašiča, ki žal ni čakal svojega odlikovanja. Načelnik društva je ob grobu orisal pokojnikovo delo za gasilstvo in se poslovil v imenu vseh tovarišev od njega. Odlikovancem iskreno čestitamo tudi ostali občani v trdnj veri, da bodo vsi še nadalje delovali za gasilstvo kakor doslej.

REČICA PRI LAŠKEM. V ponedeljek 15. t. m. se je vršil dobro obiskani sestanek zanimancev za ustanovitev Sokola v Rečici pri Laškem. Po izčrpnem govoru staroste in drugih funkcionarjev Sokola od Sv. Jederti nad Laškim o pomenu sokolstva na deželi se je izvolil širši pripravljalni odbor pod predsedstvom brata inž. Kloca, ki jamči, da sta obstoj novega društva in razmah sokolske misli tudi v rečeški dolini zagotovljena. Takoj je pristopilo k društvu 34 novih članov in obenem se je sklenilo, da se bo ustanovni občni zbor novega društva vršil v nedeljo dne 18. septembra. Vsi narodno zavedni, ki stoje še ob strani, se vabijo k sodelovanju. Ne oklevajte pod pritiskom nasprotnikov.

ŠT. LOVRENC NA DOLENJSKEM. V nedeljo 21. t. m. je imel Sokol svoj praznik. Priredil je na travniku br. Bregarja uspel drugi javni nastop, ki so se ga udeležila društva mirnskega sokolskega okrožja in ostalo občinstvo v prav lepem številu. Telovadba je trajala dobro uro in je pokazala, da se društvo zelo zadovoljivo razvija, kar je nemajhna zasluga načelnika brata Janka Špendala in načelnice sestre Vere Kolenčeve, katerima veljaj iskreni Zdravo! k tako lepim uspehom. Tudi pri veselici smo se počutili kakor doma, saj znajo naši vrli občani vedno dobro postreči.

ŽIRI. V nedeljo dne 14. t. m. je Sokol priredil nastop. Na letnem telovadišču, okrašenem z visokimi mlaji, raz katere so plapolale državne trobojnice, so se ob 14. pričele izkušnje vseh oddelkov, ob 16. pa javna telovadba, ki je obsegala 12 točk in je uspela prav dobro. Vsi oddelki so s strunnim izvajanjem dokazali, da so se za nastop dobro pripravili, kar pa je v veliki meri tudi zasluga vaditeljskega zbora, ki nam je porok, da se bo telovadba v našem društvu tudi v bodoče lepo razvijala. Javnega nastopa so se v znatnem številu udeležila vsa bližnja društva. Pred vsemi pa moramo omeniti vrle Vrhničane in Sovodničane, ki so nastopili s samostojnimi točkami ter dosegli za izvajanja zaslužno priznanje. Pri vsem nastopu smo opazili strg red in le tako je bilo mogoče izvesti ves obširen spored brezhibno in brez vsakih presledkov. Po telovadbi je članstvo in zbrano občinstvo v imenu društvene uprave in obmejne občine pozdravil župan br. Leopold Naglič. Sledil je vznešen nagovor br. Štefeta, učitelja iz Sovodnjega, ki je žel vihar odobravanja. Zatem se je razvila ob zvokih društvenega orkestra v vseh prostorih Sokolskega doma neprisiljena narodna zabava. S tem nastopom je žirovski Sokol ponovno pokazal, da se kot podeželsko in obmejno društvo v polni meri zveđa svoje vzvišene naloge. Želimo le, da v tem pravcu dela tudi v bodoče.

DOMAČE NOVOSTI

ČLANOM IN PRIJATELJEM VODNIKOVE DRUŽBE.

S hitrimi koraki se bliža dan, ko bodo naši poverjeniki zaključili nabiranje članov za leto 1932. Uprava Vodnikove družbe si dovoljuje opozoriti lanske člane, ki dosedaj še niso obnovili članarine za leto 1932., naj jo obnove nemudoma pri poverjeniku(-ci) svojega okoliša ali pa neposredno pri družbeni upravi v Ljubljani. Člani in prijatelji Vodnikove družbe, ne zamudite ugodne prilike, ki Vam jo nudi družba s svojim letošnjim književnim darom. Za 20 Din dobite na jesen štiri lepe, zanimive in poučne knjige: **Vodnikovo pratiko za leto 1933.** ki bo imela obilo slik in pestro vsebino; **Ravljenski Tulipan**, povest iz življenja naših izseljencev v Nemčiji; **Bevk: «Zerjavi»**, pisatelj opisuje življenje naših Aleksandrink; **Pupin: «Od pastirja do izumitelja»**, II. del. (nadaljevanje I. dela, ki ga je izdala Vodnikova družba v letu 1931.). Ne odlašajte s svojim pristopom k Vodnikovi družbi! Obnovite takoj članarino za leto 1932!

* **Zahvala Nj. Vel. kralja udeležencem kmečkega tabora na Krškem polju.** Senator g. dr. Jančo Rajar, predsednik banovinskega odbora JRKD za dravsko banovino, ki je predsedoval 14. t. m. velikemu kmečkemu taboru na Krškem polju, je prejel od maršalata dvora na vdanostno brzojavko, ki je bila poslana Nj. Vel. kralju, naslednjo zahvalo: «Nj. Vel. kralj je blagovolil sprejeti poslano vdanostno brzojavko s kmečkega tabora na Krškem polju in mi naročil, da Vam in vsem udeležencem tabora izrazim njegovo zahvalo za izjave vdanosti in zvestobe. Maršal dvora: generalštabni brigadni general Aca Dimitrijevič.»

* **Visoko odlikovanje župnika Barleta.** Nj. Vel. kralj je v ponedeljek dopoldne sprejel v svojem dvorcu na Bledu bivšega narodnega poslanca, ljubljanskega župnika g. Janka Barleta, v polurni avdienci. Ob tej priliki je vladar g. župniku osebno izročil visoko odlikovanje, red jugoslovenske krone III. stopnje.

* **Nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev bo 11. septembra na velesojmu v Ljubljani, in to ves dan.** Posebne komisije bodo ocenile vse igralce in izbrani najboljši igralci bodo ob petih popoldne tekmovali še posebej med seboj za končno prvenstvo. Potek tekme bo gotovo zelo zanimiv. Harmonikarji bodo razdeljeni v pet skupin in za vsako skupino je določena posebna ocenjevalna komisija. Harmonika je naš narodni instrument, zato je tudi zanimanje za to tekmo zelo veliko. Ljubitelji narodne glasbe so v ljudo vabljeni, da prisotstvujejo tekmam. Legitimacije, ki upravičujejo do polovične voznine v Ljubljano in nazaj, prodajajo po 30 Din večji denarni zavodi, biljetarne «Putnika» in blagajne vseh večjih postaj dravske banovine.

* **Podraženi čeki Poštne hranilnice.** Z zakonom o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah bo s 1. septembrom povišana taksa na čeke Poštne hranilnice od 0:10 Din na 0:25 Din. Zaradi tega se je z odredbo ministra za promet zvišala prodajna cena čekov od 0:40 na 0:55 Din. Po 1. septembru bodo morali biti vsi čeki, ki se predložijo Poštni hranilnici in njenim podružnicam v izplačilo ali v odpravo po pošti, taksirani z 0:25 Din. Od tega dne dalje bo Poštna hranilnica izdajala pri naročilih samo čeke z zvišano takso 0:25 Din. Lastniki čekovnih računov, ki imajo v zalogi te čeke s staro takso po 0:10 Din, bodo lahko tudi po 1. septembru še uporabljali te čeke na ta način, da bodo razliko med staro in novo takso nalepili na čeku.

* **«Lepa Vida».** Prejeli smo prvo številko tega mesečnega leposlovnega časopisa, ki je začel izhajati v Ljubljani. Letno stane «Lepa Vida» 54 Din, četletno 15 Din. Urednik mu je pisatelj Ivan Albreht. Naroča se pri upravi na Celovški cesti št. 96.

* **Alpiska razstava na letošnjem jesenskem velesojmu v Ljubljani od 3. do 12. septembra bo zelo zanimiva in slikovita.** Alpinski razstavi bo priključena Tujsko-prometna razstava tujsko-prometnega sveta banske uprave. Že lanskoletna tujsko-prometna razstava na velesojmu je zadržila vse obiskovalce.

* **«Vzajemna pomoč» v Ljubljani.** O usodi «Vzajemne pomoči», registr. pomožne blagajne v likvidaciji v Ljubljani, smo prejeli nastopna pojasnila: Omenjena pomožna blagajna je bila z odločbo banske uprave pravomočno razpuščena 31. marca letos ter je s tem stopila v likvidacijo. Po zakonu imajo člani te pomožne blagajne sedaj pravico do dela preostale imovine po razmerju svojih vplačil. Višina imovine bo v kratkem računsko dognana. Koliko pa bo dejansko znašala ta imovina, ki naj se bi razdelila med člane, danes še ni mogoče povedati, ker je po večini razkrojljena v treh nadaljnjih registriranih zadrugah z omejeno zavezo, namreč pri «Jugosportu», «Letoviškem domu» in «Prvi jugoslovanski kmetijski podporni zadrugi proti škodam pri živinoreji». Dejansko bo imovina določena, ko bodo vse terjatve vplačane, kar bo glede na delno težavno izterljivost in na druge težkoče trajalo še dokaj časa. S tem likvidacijskim postopkom in z izterjavanjem dolgov se pa ne bodo

povzročili članom kakšni znatnejši stroški. Tudi kazensko sodišče se bavi z zadevo. Ni pa mogoče v sedanjem trenutku o reči poročati še kaj podrobnega, dokler se vrši sodna preiskava. Slednjič opozarjamo članstvo bivše pomožne blagajne «Vzajemne pomoči» v Ljubljani, naj ne verjame govoricam, da bo poslovanje «Vzajemne pomoči» spet oživel ali se nadaljevalo.

* **Javno zborovanje JRKD bo 18. septembra ob 10. dopoldne v Ljubljani.** Na zborovanju bodo poročali ministri, senatorji in narodni poslanci iz raznih krajev naše države. Ker je mišljena prireditev v velikem obsegu, naj se ta dan ne vrše v naši banovini druga večja zborovanja naše organizacije.

* **Dogodki v Komendi pred sodiščem.** Pred malim kazenskim senatom v Ljubljani so bili v torek v razpravi dogodki v Komendi, ki so se dogodili 16. maja ob priliki proslave 60 letnice dr. Antona Korošca. Zaradi poskusa javnega nasilja so bili obtoženi samski čevljar 23letni Damjan Štern iz Zaloga pri Kamniku in tri ženske. Obtoženi Damjan Štern je zanikal svojo krivdo v smislu obtožnice in se zagovarjal, da je v družbi svojih znancev iz Zaloga, zlasti prič Vladimira Tomažiča in Franca Kimovca, bil sicer prisoten, a ni metal na orožnike kamenja med demonstracijami, ki so se vršile v neposrednji bližini Komende v Kapli vasi. Orožniški kaplar Anton Vogrinčič, ki je bil od kamna zadet v roko, je izjavil, da je videl, kako je Štern vrgel proti orožnikom več kamnov. Obtoženčevi prič sta nasprotno zatrjevali, da obtoženec ni metal kamenja. Senat je Damjana Šterna obsodil na 40 dni zapora zaradi poskušene javnega nasilstva. Štern je prijavil proti sodbi revizijo in priziv. Nato je sledila druga razprava prav zaradi istega čina proti 52letni delavki Ivani Urbančevi iz Suhadol, proti 18letni posestnikovi hčerki Ani Zarnikovi iz Suhadol in proti 24letni kovačevi ženi Julijani Globočnikovi iz Cerklj. Vsem trem očita obtožnica, da so omenjenega dne v Komendi ob priliki demonstracij metale kamenje na orožnike. Obtoženke so zanikale krivdo, tri zaslišane prič pa so potrdile navedbe obtožnice. Med temi je bil tudi znani posestnik Ivan Selan, ki je bil priveden iz preiskovalnega zapora, v katerem je zaradi suma, da je sodeloval pri ponarejanju bankovcev. Na predlog zagovornika obtoženek je sodišče razpravo odgodilo do septembra, da se zaslišijo še nadaljnje prič.

* **Konkurz Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru.** Ker konkurznemu upraviteljstvu zadruge ni mogoče na vsa neštevila pismena vprašanja odgovarjati, opozarjamo vse, ki imajo pri zadruzi kako terjatev, da jo prijavijo v dveh izvodih okrožnemu sodišču v Mariboru in jo kolkujejo, kakor je navedeno na konkurznem oklicu, ki ga je prejel vsak upnik. Prijave, poslane upravitelju ali konkurznemu komisarju, se ne bodo upoštevale in zaradi stroškov tudi ne vračale.

* **Pri kopanju je utonil v Dravi blizu Maronberga 26letni hlapec Maksimilijan Berneker.** Delal je ves dan na polju pri nekem posestniku in ker je vladala strašna vročina, je ohitel k Dravi, da se nekoliko osveži. Ves razgret je skočil v vodo, kjer pa ga je prijel krč in je izgubil pod vodo.

* **Pogrešan deček.** Na Tržaški cesti v Mariboru stanujoči 11letni Stanko Božič je pred dnevi neznanokam odšel z doma. Starši so v velikih skrbeh in se boje, da se je dečku kaj pripetilo. Fant je majhne in krepke postave, oblečen je v kratke rjave hlače in pisano srajco. Kder bi kaj vedel o njem naj to sporoči ravnateljstvu mariborske policije.

* **Smrt brezposelnega delavca na progi.** Železniški čuvaj Ivan Grilc je te dni iz svoje ute ob prelazu na Zaloški cesti v Ljubljani opazil ležati na železniški progi neznanega možkega. Obvestil je o najdbi vodmatsko stražnico. Z njim sta se odpravila k ogledu dva stražnika, ki sta po daljšem času ugotovila, da je pokojnik v Kropi rojeni brezposelni delavec Tomaž Praprotnik, stanujoč v Štepanji vasi. Praprotnik je

imel na desni strani glave zadaj hud udarec ter je krvavel iz ust in nosa. Zdrobljeno je imel tudi gornjo levo laket. Kakor je sklepati iz poškodb, se je vračal Tomaž Praprotnik na večer po progi domov proti Štepanji vasi. Pograbil ga je za obleko osebni vlak, ki prihaja z Dolenjskega v Ljubljano, in ga odbil.

* **Požar zaradi slabega dimnika.** Huda požarna nesreča je doletela te dni mladega posestnika Ludovika Kotnika na Dolgem vrhu, občina Hošnica. Ogenj je zaradi slamnate strehe z bliškovito naglico objel hišo. Prvi je opazil požar železniški čuvaj, ki je o nesreči takoj telefonično obvestil poljčanske gasilce. Ti so bili v nekaj minutah z avtobusom in motorko na mestu. Gasenje je bilo zelo težavno, ker zaradi suše povsod primanjkuje vode. Hiša je zgorela do tal. Obvarovali pa so pred ognjenim objemom bližnji hlev ter s pomočjo sosedov rešili tudi pohoštvo. Požar je nastal v zgodnji jutrnji uri kmalu potem, ko je gospodinja zakurila v peči, in sicer zaradi slabega dimnika, iz katerega je skočila iskra na podstrešje. Tam razmetana suhljad se je zaradi silne vročine hitro vnela in zapalila kmalu tudi slamnato streho. Hiša je bila zavarovana za 15.000, škoda pa se ceni na 40.000 Din. Nesrečne pogorelece so začasno sprejeli pod streho usmiljeni sosede.

* **Huda avtomobilska nesreča.** Ko je vozil posestnik Anton Rataj iz Dražje vasi pri Poljanah v noči na 18. t. m. po cesti iz Pregrade pri Krapini v Rogatec, je privozil za njim neznan avtomobilist. Rataj je skočil h konjema in ju prijel za uzdo. V tem je bribrzel avtomobil, podrl Rataja na tla in ga povozil. Pri karambolu se je tudi avtomobil precej poškodoval. Rataj je dobil hude poškodbe. Ponesrečenca so prepeljali z rogaškimi reševalnim avtomobilom v Rogatec, odtam pa v celjsko bolnico.

* **Obupno dejanje fanta.** V nedeljo popoldne se je v svojem stanovanju ustrelil z lovsko dvocevko 18letni posestnikov sin Karel Potušek iz Ogeč pri Rimskih Toplicah. Zadnje dni je bil nekam potr. Vzrok ni znan.

* **Požar v Rogozi.** Dne 22. t. m. dopoldne je nastal v Scherbaumovem gospodarskem posloju v Rogozi požar. Vnela se je slama. Na pomoč so poklicali gasilce iz Maribora in Pobrežja. Zaradi silne suše in velike vročine so bila reševalna dela zelo otežkočena, zlasti še tudi zato, ker je primanjkovalo vode. Gasilci so rešili, kar se je pač še rešiti dalo.

* **Ogenj v starem gradu.** V nedeljo popoldne so švignili plameni iz starega gradu nad Vuzeznico. K požaru so kmalu prihiteli gasilci, vendar pa niso mogli pripeljati s seboj tovorov, ker stoji grad na strmih vrhu. Tudi vode ni bilo nikjer v bližini. Ogenj je nemoteno divjal in je kmalu uničil vse gornje nadstropje. Znatno poškodovan je bil tudi spodnji del gradu, kjer pa so močni oboki ogenj vendarle še zadržali. Iz spodnjih prostorov so rešili gasilci vse, v zgornjih prostorih pa je zgorelo precej pohištva in raznih starin.

* **Smrt v Muri.** V soboto dne 20. t. m. je utonil v Muri posestnik s Cvena Ludovik Kolbl. V družbi svojega brata, ki je finančni stražnik in je bil prišel na dopust, in svoje žene se je šel kopat v Muro. Ko je njegov brat zašel predaleč v globočino in se je pričel potapljati, ga je hotel Ludovik rešiti. Pri tem je sam našel smrt, brat pa je srečno splaval na suho. Najbrž je ponesrečenega posestnika zadela kap. Razen vdove je zapustil tri nedorasle otroke.

* **Smrt v Savi.** V nedeljo je obiskal 23letni tovarniški delavec z Jesenic Adolf Znidar strica v Bohinjski Bistrici. Po kosilu pri stricu se je šel z dvema tovarišema kopat v Savo. Ko je stopil v vodo, mu je postalo slabo. Sedel je na breg, tedaj pa je omahnil v vodo in obležal. Zadela ga je možganska kap in je bila vsaka pomoč zaman.

* **Žrtve Drave pri Marenbergu.** V sredo 10. t. m. je vejevje na marenberški strani ustavilo že precej razpadlo možko truplo. Kdo in odkod je bil utopljenec, se ne ve. V nedeljo 14. t. m. je utonil konjar pri g. Langerju. Hotel se je v Dravi nekoliko ohladiti, a se je preveč oddaljil

od obrežja in je obnemogel. Naslednjega dne je Drava odnesla hlapca in konja g. Lauka iz Trbonj. Pri vuzeniškem mostu so ljudje še videli hlapca na konju. Kdaj in kako je padel s konja in utonil, se ne ve.

* **Pet poslopj žrtev plamenov.** Vas Komarjevec v okolici Sevnice, ki je bila pred dnevi strašno opustošena od toče, je zadela zdaj še požarna nesreča. V nedeljo opoldne je nastal ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Antona Komarja. Veter je kmalu nato prenesel ogenj še na gospodarsko poslopje posestnika Franca Bobniča, ki je zdaj rudar v Belgiji. Ogenj je prešel še na tri druge zgradbe. Poleg omenjenih posestnikov je hudo prizadet še Bobničev najemnik Anton Jeler. Na pomoč je prispelo gasilno društvo iz eno uro oddaljene Sevnice, ki je z veliko muko privleklo malo brizgalno preko hriba na kraj požara. Sevnškim gasilcem se je zahvaliti, da se je oganj omejil. Dobra srca, pošljite pogorelcem kakršenkoli dar na naslov županstva v Sevnici!

* **Dve žrtvi Drave.** V ponedeljek pozno popoldne se je kopal 17letni Ivan, sin mariborskega izvoščka Pukla v družbi Maksa Roškerja in Karla Simuniča v Dravi. Ko so se nekateri kopalci oblačili pod deško šolo na Ruški cesti, so nenadno opazili mladeniča, ki se je boril z vrtinci za življenje in smrt. Več kopalcev se je pogumno pognalo v vodo, toda preden so priplavali do mladeniča, je ta že izginil v valovih. Mladenič je bil sicer dober plavač, najbrž pa ga je v vodi prijel krč. Slična smrtna nesreča se je pripetila v ponedeljek popoldne blizu Trbonja. 24letni hlapec Andrej Lipar je gnal konja nekega trgovca v Dravo. Ničesar hudega sluteč je zajahal konja in ga pognal v vodo, zašel pa je v hud vrtinec, ki je pogoltnil hlapca in konja.

* **«Franc Jožefova» grenčica dá dobro podlago, bistro glavo in mirno spanje.**

* **Otrok v vrelem apnu.** Najemnik znane Grebenškove gostilne v Belih vodah, Franc Terče, je gasil prejšnji petek apno v jami poleg hiše. Da bi mešanje vrelega apna lažje opravil, je položil preko jame desko. Medtem ko se je Terče za kratek čas od jame odstranil, je priskakljal k jami njegov petletni sinček. Hotel je priti čez desko nad jamo, pa je izgubil sredi poti ravnost in padel v vrelo apno. Bil pa je še toliko pri sebi, da se je z rokami obdržal za desko. Otrokov oče, ki je na dečkov krik prihitel, ga je rešil iz nevarnega položaja. Deček je dobil po nogah in rokah hude opekline. Prepeljali so ga z avtom v slovenjgraško bolnico.

* **Pri mlačvi ubit.** Ko so nedavno pri Andrejačevih na Dolgem brdu mlátili s strojem pšenice, je konja pogajal domači sin. Oče Valentin Primc pa je godrnjal, češ, da gre mlačev prepočasi od rok. Naposled je sam stari Andrejač vzel vajeti v roke in pričel priganjati konja, da bi hitreje stopal okoli viteljna. Konj pa se je, ko je dobil z bičem po hrbtu, nenadno splašil ter s kopitom udaril gospodarja naravnost v obraz. Nesrečni mož se je takoj zgrudil na tla. Konj mu je prebil čeljust in ga hudo poškodoval na glavi. V desetih minutah je stari Andrejač v hudih bolečinah in v nezavesti izdihnil. Oče Primc Valentin je imel že nad 70 let ter je daleč na okoli slovel za zelo umnega gospodarja.

* **Zagonetna smrt.** V Majšpergu mnogo govore o smrti posestnice Katarine Petrovičeve iz Majšperga. Našli so jo 15. t. m. na skednju, ležečo v globoki nezavesti. Prenesli so jo v stanovanje, kjer je ležala še dva dni, ne da bi se zavedla, nato pa je umrla. Domači pravijo, da je najbrž padla s podstrešja na skednju ter dobila smrtonosne poškodbe. Na podlagi raznih govoric je sodišče uvedlo preiskavo in odredilo raztelesenje. Ugotovilo se je, da je padec povzročil smrtonosne poškodbe. Sodna preiskava se še nadaljuje, da točno ugotovi vzrok smrti.

* **Smrtna nesreča.** Te dni je nesreča zahtevala za žrtev Ivana Javornika, sinčka trgovca s sadjem v Vrhovčevi ulici v Novem mestu. Dopoldne je fant šel z nekim tovarišem v šolsko

ulico nabirat jagredove veje za kozo. Splezala sta na prvo visoko drevo. Ko sta bila v višini 7 do 8 m, se je Javorniku odlomila veja in je zgrmel na tla. Nezavestnega so takoj prepeljali v bolnico, kjer je izdihnil. Počila mu je lobanja.

* **Gozdni požar.** Nedavno je začel goret velik gozd na Kolblovem hribu nad vasjo Plavškim rovtom. Požar se je vedno bolj širil in je zavzel že ogromen obseg. Gasilna društva z Jesenic, Hrušice, od Sv. Križa in tovarniški gasilci s Save so morali naposled stopiti v akcijo ter so začeli gasiti ogromni požar. Vodo so s savsko motorno brizgalno črpali skoraj 600 metrov visoko ter so po hudem naporu udušili požar, ki je napravil šestim posestnikom občutno škodo. Vrlim gasilcem vsa čast!

* **Ukradeni avto so zapili.** Nedavno je bil ukraden Henriku Bulcu iz Mokronoga lep osebni avto. Tatovi so se odpeljali ponoči. Oškodovanec je zadevo takoj prijavil orožnikom v Mokronogu, ki so o skrajno drzni tatvini obvestili tudi vsa druga varnostna oblastva. Prišel se je brezuspešen lov za tatovi, o katerih se ni vedelo, katero smer so ubrali. Te dni pa so se pojavili v Derventi trije mladi kavalirji in so se tam zadržali več dni. Prešerno so pohajali po trgu in se pozabavali zdaj v tej, zdaj v drugi gostilni. Na večer so si privoščili obilo jedi in pijače. Slednjic so se sprli z domačini in pričeli razgrajati. Gostilničar je pozval stražnike, ki so tuje aretirali. Policija se je začela zanimati, odkod imajo denar, in je na podlagi poizvedb ugotovila, da so neznanci pred dnevi prodali v okolici avtomobil za večjo vsoto denarja. Neznance so ponovno zaslišali in so ti priznali, da je bil avto last Henrika Bulca v Mokronogu. Aretiranci so: Bulčev šofer Fric Kapus, doma iz okolice Radovljice, dalje mehanik Peter Jamnik iz Kranja in pa mehanik France Rojnik iz Celja. Navihane ptičke bodo pripeljali iz Dervente v Ljubljano. Vsi trije imajo na vesti še nekaj drugih grehov.

* **Aretiran vlomilec v železniške vagon.** Železniška premikača Alojzij Marin in Josip Toni sta opazovala ponoči neznanega moškega, ki se je na glavnem kolodvoru v Ljubljani sukajl okrog železniških tovornih vagonov. Ker se jima je zdel sumljiv, sta opozorila nanj podnadzornika Šavlija in stražnika Roglja, ki sta neznanca kmalu prišla. Mož je bil baš pri delu ob vagonu, v katerem so bile naložene vreče z rižem. Bil je to 31letni Anton Nahtigal, brezposelni delavec, doma iz Vodice na Gorenjskem. Odtrgal je plombe pri več vozovih. Izroččen bo sodišču.

* **Brata je okradel.** Mlakarju Janezu, posestniku iz Vareje, je bilo v eni zadnjih noči vlomljeno v vinsko klet v Strmci, iz katere je vlomilec odnesel 42 litrov vina, 14 litrov tropinovke in eno vinsko natego, dočim je ena ležala razbita na tleh. Posestnik je osumil tatvine svojega brata Antona, viničarja v Repišah, pri katerem se je izvršila hišna preiskava in so našli pri njem nekaj žganja in pa žago, s katero je ključavnico prežagal. Prvotno je Anton vlom tajil, vendar se je pod težo dokazov udal in izjavil, da je vlomil iz maščevanja zaradi dediščine. Pri vromu mu je pomagal viničarjev sin Kmetec Ignac, ki je tudi priznal svoj čin.

* **Uboj v vinskem hramu.** Predzadnja nedeljo se je v vinskih gorica v Straži po zidanicah nabralo mnogo ljudi. Posebno je bilo živahno v vinskem hramu nekega vinogradnika, kjer se je dobilo zelo dobro vino za nizko ceno. V tej zidnici sta bila poleg drugih tudi posestnika Janez Mugon in Tone Marušič, oba iz Rovišč pri Studencu. Vino je kmalu pokazalo svojo moč; pivci so se opili in pričela se medsebojna zbadanja. Kmalu so se izcimili prepri. Posestnika Marušič in Mugon sta se spočetka mirno pogovarjala, po vsakem litru pa sta bila glasnejša in sta slednjic začela drug na drugega vpiti. Mugon je Marušiču marsikaj žaljivega očital, Marušič pa je pridno vračal milo za drago. Zaradi Marušičevih besed se je Mugon čutil razžaljenega in ker je sam sebe smatral za orjaka nasproti neznanemu in šibkemu Marušiču, je

sunil nasprotnika v prsi, da se je opotekel. Čim se je Marušič dvignil, je takoj pograbil na tleh ležečo palico, jo prelomil na dvoje in z debelejšo polovico tako močno udaril Mugona po glavi, da se je ta zrušil na tla in obležal nezavestno. Hudo poškodovanega posestnika so nato odpeljali domov v Rovišče, kjer je okrog polnoči podlegel močnemu udarcu, ne da bi se bil še zavedel. Marušič je po svojem dejanju takoj odšel na Rako, kjer se je javil orožnikom.

* **Pokol med romarji pri cerkvi.** V savski banovini pod Ivanjščico je slovita romarska cerkev sv. Roka, kamor prirejajo vsako leto na praznik tega svetnika romanja iz najrazličnejših krajev. Na letošnjem žegnanju so romarji izredno mnogo pili zaradi nizkih cen vina in se je samo v vinotoču blizu cerkve iztočilo okrog 800 litrov vina. Pijani romarji pa so se kmalu začeli prepirati in zabliskali so se noži. Pri cerkvi se je razvnela pravcata bitka. Žalostne posledice preobilo zaužitega alkohola so bili štirje mrtvi in okrog 20 bolj ali manj ranjenih, ki so obležali pri cerkvi v mlakah krvi. Duhovnik ni mogel pomiriti razbesnelih alkoholizirancev in je samo podeljeval ranjencem zakramente za umirajoče.

* **Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, bolečinah v glavi, migljanju oči, razdraženih živec, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna «Franc Jožefova» grenčica odprto telo in lajša krvni obtok.** Poizkusi na univerzitetnih klinikah so dokazali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju, v kratkem času zopet dobili veselje do jedi z uporabo staropreizkušene «Franc Jožefove» vode. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Enajst pogorelcov v eni vasi

Koče v je, avgusta.

Zvečer v ponedeljek 22. t. m. je zadela lepo kočevsko vas Onek strašna nesreča. Goret je začelo v skednju gostilničarja Franca Köstnerja. Od skednja, ki je bil poln krme, je preskočil ogenj na stanovanjsko hišo in od tam se je širil naprej. Zgoreli so mu poleg tega še dve gospodarski poslopji. Druga žrtev ognja je postal posestnik Thaler, ki mu je ogenj ugrabil dve hiši, dva kozolca in svinjak. Posestnici Ani Lacknerjevi je zgorela hiša z dvema gospodarskima poslopjema in svinjakom. Hišo je izgubil tudi posestnik Ernest Kramer, poleg tega pa še več gospodarskih zgradb. Janezu Köstnerju je požar ugonobil hišo in skedenj, sosedu Francu Knafliju hišo in dve gospodarski poslopji, Francu Trampušu hišo in skedenj, prav tako posestniku Karlu Jakliču; posestniku Huterju in nekaterim njegovim sosedom je zgorelo več gospodarskih zgradb. V celem je bilo žrtev plamenov 27 zgradb in se ceni škoda na okrog dva milijona dinarjev.

Kako je ogenj nastal, je čisto nejasno. Splošno je mnenje, da je storil zločin požiga hudoben človek. Orožniki so že uvedli preiskavo.

Škoda je velika tudi zaradi tega, ker so s poslopji zgorele zaloge živil in krme, zaloge drv, precej svinj in perutnine, razni kmetijski stroji in orodje in baje tudi precej denarja. Pri požaru se je nevarno poškodoval 17letni sin posestnika Nicka. Ko je bežal iz goreče hiše skozi okno, se je hudo opekel in obrezal na razbiti šipi. Fanta s prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Od gasilcev so prvi prispeli na kraj grozne nesreče iz Spodnjega Mozlja. Za njimi so prišli gasilci iz Kočevja, Stare Cerkve, Gornjega Mozlja, Cvišlerjev, Livolda, Koprivnika, Zajčje vasi, Željne, Šalke vasi in Dolge vasi. Njihovemu trudu se je zahvaliti, da ni zgorela prav vsa vas. Imeli pa so hude neprilike zaradi pomanjkanja vode. Gasilcem so pomagali tudi vojaki od oddelka, ki je bil slučajno na poti skozi kočevsko okolico.

★

Kakor doznavamo, je na posredovanje ministra za socialno politiko in narodno zdravje gospoda Iv. Puelja nakazala banska uprava pogorelcem za prvo pomoč 15.000 dinarjev.

Pred kmečkim praznikom na Bleču

Letošnje leto se obnovi kmečki praznik na Bleču. Ob tej priliki priredi Jahalno in dirkalno društvo za Gorenjsko veliko konjsko dirko, na kar že sedaj opozarjamo prijatelje konjereje.

Kmečki praznik bo združen z manifestacijskim zborom JRKD, na katerem bo govorilo več ministrov in narodnih poslancev in senatorjev iz vse države.

Mogočnemu krškemu prazniku bo sledil Bled s svojimi lepimi gorenjskimi narodnimi nošami, ki bodo letoš v velikem številu zastopane.

Ob tej priliki lahko opraviš tudi cerkveno pobožnost pri Mariji pomagaj na Brezjah in potegneš za vrh čudodelnega zvončka na Blejskem otoku.

Za udeležence je zaprosena polovična vožnja na železnici. Podroben program sledi.

Vesoljni potop v Mandžuriji

Iz Mandžurije prihajajo poročila o strahotnih posledicah poplav. Šele zdaj, ko je deževje vsaj začasno ponehalo in vode ne naraščajo več, je mogoč pregled te poplave, ki resnično spominja na svetopisemski vesoljni potop. Nad 500 velikih mest in naselbin je izginilo z zemskega površja in ni o njih niti sledu več. Na stotisoče hiš je voda porušila. Vseh je po dosedanjih cenitvah brez strehe in hrane nad deset milijonov ljudi. Samo v enem mestu je utonilo nad 20.000 ljudi. Skupno pa je pri teh poplavah izgubilo življenje gotovo več sto tisoč ljudi.

Kolera še vedno razsaja in se širi z veliko naglico. V posameznih taboriščih beguncev ljudje umirajo kakor muhe. Nihče jih ne pokoplje, nihče ne zdravi. Kdor zbolí, ga izločijo iz svoje srede in prepuste usodi.

Med begunci vlada strašna lakota. Travo, listje in vse, kar je količkaj užitnega, so že pojedli. Dovoz živil je le malenkosten, ker je vse železniško omrežje razdejano in je prevažanje mogoče samo z letali. Vzhodno-kitajska železnica je docela uničena in jo bodo le s težavo obnovili, ker je voda porušila vse mostove, razdejala nasipe in bo treba na stotine kilometrov progo docela na novo zgraditi. Koliko znaša škoda, se ne dá niti približno oceniti.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

SMRT S TETANUSOM OKUŽENEGA DEČKA.

Ljubljana, avgusta.

V Domu Franje Tavčarjeve v Kraljevici letuje velika skupina ljubljanskih otrok, ki so vsi pod skrbnim nadzorstvom. Vendar se je te dni desetletni Marjan Toplikar, sinček kleparskega pomočnika iz Ljubljane, izmuznil strogemu nadzorstvu ter splezal na verando. Ker je bil slaboten, je izgubil ravnotežje, padel je na tla in si zlomil roko. Poklicani zdravnik je ukrenil vse potrebno in bi ne bilo nič zlega, če bi se dečko pri padcu na zemljo ne okužil z bacili tetanusa.

Tako pa je fantek zaradi tega okuženja nevarno zbolel in v ponedeljek umrl. Trupelec tako žalostno preminilega dečka prepeljejo v Ljubljano na stroške ljubljanske občine.

SMRT PRILJUBLJENEGA POSESTNIKA.

Mala Nedelja, avgusta.

V nedeljo smo spremili na zadnji poti gosp. Spindlerja Alojzija, posestnika iz Moravcev, očeta župnika pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju g. Frana, narodnega poslanca g. Vekoslava in gospodarja na domačiji g. Lovra. Krasen pogreb je pokazal njegovo priljubljenost. Pokojnik je bil prava slovenska korenina, vzoren in napreden gospodar. Bodi blagemu možu ohranjen časten spomin! Njegovim svojcem naše iskreno sožalje!

SILEN VIHAR IN TOČA OKROG PTUJA.

Ptuj, avgusta.

Predzadnji torek je prišlo iz Avstrije preko Marije Snežne grozno neurje nad Ptuj in bližnjo in daljno okolico. Nevihta se je podila preko Sv. Barbare na Hrvaško. Opustošeno ozemlje sestoji v dveh tretjinah iz poljskih kultur, sadovnjakov in vinogradov. Vinogradi so čisto pobiti. Posebna škoda na vinogradih je še to, da ne bodo mogli vinogradniki, ki so brez vseh sredstev, ponovno škropiti poskodovanih vinogradov. Posebno veliko škodo so utrpeli sadovnjaki. Neštete stotine 50 in več let starih sadnih dreves je izruval vihar iz zemlje.

Najbolj žalosten pogled je na sadovnjak posestnika Ploja na Mestnem vrhu, ki mu je vihar izruval 100 najlepših dreves. Sadno drevje je bilo zelo lepo obloženo in je pričakoval kmet prav od izkupička za jabolka nekaj denarja. Večina sadja je na tleh, kar pa je še na drevju, je tako obtolčeno, da se bo dalo uporabiti kvežjemu za jabolčnik, ki pa se sploh ne dá prodati spričo nizkih cen vina. Koruze je uničene 40 do 100 odstotkov. Ajda je vsa v tleh. Proso, ki je zelo lepo kazalo, je zbito v zemljo. Čisto so uničeni vrtovi, ostal je edino krompir pod zemljo, a se bodo tudi na njem pokazali učinki neurja, ker je ob vso krompirjevko. Razen tega je vihar podrl v tem pasu okoli 30 gospodarskih poslopij ter razkril mnogo hiš. Toča je pobila mnogo opeke, da danes kmet nima niti strehe nad glavo. Posebno hud je položaj še zaradi tega, ker ne morejo kmetje niti svojih morebitnih skromnih prihrankov dvigniti iz posojilnic, kaj šele, da bi dobili od kakšnega denarnega zavoda posojila.

Poslanec ptujskega sreza g. Lovro Petovar je skupno s sreskim načelnikom g. dr. Bratino in sreskim kmetijskim poročevalcem g. Josipom Zupancem obiskal prizadete občine ter pregledal izredno hudo škodo. Na kraj nesreče je prispel tudi ban g. dr. Marušič v spremstvu svojega tajnika g. dr. Broliha ter si ogledal najbolj prizadete kraje. G. ban je dal na razpolago za najnujnejše potrebe za mariborski srez 20.000 Din, za ptujskega pa 30.000 Din. Pri sreskih načelnstvih se bodo ustanovili pomožni odbori, ki bodo izkušali v teh hudih časih organizirati pomoč, kolikor bo to pač mogoče.

PREKMURSKI GLASNIK

Strašna suša v Prekmurju. Ze od maja ni bilo v Prekmurju pravega dežja, nad en mesec pa sploh ni bilo niti rose. Zadržne tedne je pritiskala prav afriška vročina. Take strašne suše ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Njive in travniki so požgani, da skoraj ni najti na njih zelene bilke. Ze pšenici je suša zelo škodovala. V silni vročini je pšenica naglo zorela, zaradi česar je zrnje drobno in slabo. Vendar pa je bila žetev kolikor toliko zadovoljiva. Koruza se je dobesedno posušila. Zlasti je žalosten pogled na koruzna polja v beltinski, turniški, dobrovniški in bogojinski župniji. Koruza je zrasla do pol metra visoko in zdaj štrli nad zemljo posušena bilka brez vsakega sadu. Enako je uničen krompir, ki je tukaj glavna ljudska hrana. Krompirjevka se je posušila, a gomolji so komaj orehove debeline. Najhuje pa je to, da ni bilo mogoče posejati ajde, prosa in repe. Zemlja je tako trda, da se ni dala orati. Kdor pa je posejal ajdo, se je zaman trudil. Sedaj že moča ne more mnogo pomagati. Na polju je vse pusto in prazno in kmet ne bo imel kaj pospraviti v jeseni. Prazne bodo ostale shrambe in kleti in Prekmurju grozi lakota. Pomoč je nujno potrebna. Na vsak način se mora ogotoviti škoda in se temu primerno odpisati davek, da se vsaj v malenkostni meri olajša beda. Omogočiti bo treba nakup ljudske in posebno še živinske hrane. Glavno pa je, da se dá Prekmurju čim večja možnost za izvoz živine. Na vsak način naj se omogoči, da se bo živina lahko prodajala in da narod pride do najnujnej-

ših denarnih sredstev. Pristojni činitelji so že storili potrebne ukrepe, da se olajša bedno stanje našega naroda. Prekmurje z največjim upanjem čaka, da se mu bo zdaj, ko je prišlo v najhušo stisko, dala pomoč.

NAŠI NA TUJEM

SLABO JE TUDI V ARGENTINI.

Buenos Aires, julija.

Ljubljena «Domovina», daj nam prostora za nekaj vrstic iz Argentine, kjer je precej rojakov. Slovenci smo sicer vesele narave in mnogo prenesemo, tukaj pa se nam vendarle nad vse slabo godi. Spimo pod milim nebom, delamo pa kakor živina in ne poznamo ne nedelje ne praznika. Brez prestanka moramo delati, pa nam še ni mogoče toliko zaslužiti, da bi se vrnili v domovino.

Pa še slabše se obeta. Zdaj vlada huda suša v tem kraju in vrhu tega so nastopile še kobilice in vse zeleno požrle. Nikdar doma v domovini ne vidiš snežiti tako močno, kakor gosti so bili oblaki kobilic. Kamor so sedle, se čez pol ure ni poznalo ali je bilo polje posejano ali ne. Še celo skorjo od mladega drevja so obzrle.

Rojaki v domovini, ako imate le kos kruha, ostanite doma! Hudo je v tujini in za kos kruha se moraš tu krvavo potruditi!

Iz Hamborn-Neumühla (Nemčija) nam pišejo: Pred kratkim je umrla tukaj dobra žena, zvesta naročnica «Domovine», gospa Marija Praznikova-Drnovškova. Zapustila je žalujočega moža, štiri hčerke in enega sina, ki je v domovini v Hrastniku. Na zadnji poti so jo poleg prijateljev in prijateljic spremljali številni društveni tovariši in tovarišice. Dobri naši prijatelji bodi ohranjen blag spomin, žalujoči rodbini pa naše sožalje!

Iz Essen-Westa (Nemčija) nam pišejo: Vse, ki ljubimo svojo lepo domovino, peče žalostno dejstvo, da je med nami nekaj rojakov, ki so zatajili in izdali svoj rod. Zlasti štirje rojaki so nam v sramoto. Ti ne vedo, da taki izdajalci lastnega rodu tudi pri poštenih Nemcih nimajo ugleda in veljave. Ti štirje žalostni junaki so zapeljali že mnogo drugih Slovencev ne samo v Nemčiji, ampak tudi v Franciji, Belgiji, Holandiji in celo v Ameriki. Pri tem delu jih podpirajo razni doktorji, grofi in baroni iz Avstrije, ki hočejo napraviti Allösterreichisch-deutsche Interessengemeinschaft, katere sedež je v Hambornu. Njihovi shodi so včasih zelo številno obiskani. Na njih govorijo zlasti trije omenjenih izdajalskih rojakov in seveda tudi omenjeni Avstrijci. Nevedni ljudje jim verjamejo in se dajo zapeljati. Izdajalci bodo že še prešli svoje plačilo. Nezavedni rojaki, osvobodite se, da je naša domovina samo ena, in to je naša Jugoslavija! Kdor ne ljubi svoje domovine, je ničvrednej. Imen omenjenih štirih izdajalcev lastnega rodu zaenkrat ne objavimo.

Iz Malagueña (Argentina) nam pišejo: Kakor radi čitamo «Domovino», vendar se malo oglašamo v njej, zato vam zdaj sporočamo, kako živimo tukaj v Malagueñu. Tukaj delamo po večini v kamnolomu in tvornicah apna. Na žalost pa je tudi nas zajela velika kriza. Do lanskega leta še nismo poznali preveč hudih težav, letos pa se je zaradi pomanjkanja naročil skrčilo delo tako, da delamo le po 12 do 15 dni na mesec. Mnogo jih je pa še slabše zaposlenih. Ker je delo v kamnolomih nevarno, smo si ustanovili društvo za podpiranje ponesrečencev. Lani dne 15. avgusta smo se sestali Slovenci in Istrijani ter si ustanovili Jugoslovensko podporno društvo «Slavija». Na ustanovnem občnem zboru je bil izvoljen naslednji odbor: za predsednika Ivan Šferko (Istra), za podpredsednika Alojz Pečarič (Slovenija), za tajnika Ivan Ivančič (Istra), za blagajnika Jurij Gerbac (Istra), za odbornike Ivan Sinčič (Istra), Jakob Šferko (Istra), Janez Gornik (Slovenija) in Jurij Lon-

kar (Srem), za preglednika računov Alojz Oberman (Slovenija) in Mateo Sferko (Istra), za društvenega revizorja Janez Žlogar (Slovenija). Letos 17. julija je imelo društvo svoj prvi občni zbor, na katerem se je odobrilo, da se plača vsakemu ponesrečencu dnevno en pezo, ker društvo obstoji komaj eno leto in zato ne more za zdaj plačevati večjih prispevkov. Ima pa v načrtu, da bo, ko bo glavnic večja, izplačevalo ponesrečencem več. Društvo prosi vse, ki so v bližini in ki bodo čitali ta dopis, da se čimprej vpišejo v društvo. Na občnem zboru je bilo prisotno vse članstvo, 29 po številu, in eden je na novo pristopil, tako da šteje zdaj 30 članov. Na zboru je bil izvoljen ves stari odbor, ki je marljivo opravljal svoje naloge.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Kaj in kako bomo kuhali, povedo jasno in nazorno razni oddelki na II. razstavi Zveze gospodinj na letošnjem jesenskem velesojmu v Ljubljani od 3. do 12. septembra, saj bodo izvežbane gospodinje in gospodinske učiteljice pred očmi gledalcev kuhale in pekle. Kako pravilno vklestimo zelenjavo, kako konserviramo sadje in zelenjavo, kako naj kupujemo meso in druga živila, vse to mora znati in vedeti gospodinja. V poljubno-znanstvenem oddelku «Kaj kupim drago, kaj poceni» se naučimo ceniti živila po njih hranilni vrednosti. Naše ženstvo vabimo, da si ogleda to razstavo, ki bo prirejena s toliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo.

Nadevane kumare. Kumare olup, razreži na polovico in z žlico izlušči seme. Meso zmelji na strojčku, ga posoli, primešaj eno v mleku namoženo in ožeto žemljo, malo popra, zelenega peteršilja in eno jajce. To vse skupaj dobro zmešaj in nadevaj kumare. V kozi napravi ne pretemno prežganje, ki ga zalij z vodo. V to prežganje deni žlico kisa, malo kopra in malo osoli. Nadevane kumare poveži z vrstico, jih zloži v prežganje ter pokrito duši, da postanejo mehke; a se razkuhati ne smejo. Če hočeš kumare še zboljšati, potem deni v sok še eno žlico smetan. Daš jih na mizo s pečenim krompirčkom.

Rezanci z gobami. Pol kile zrezanih jurčkov popari in jih duši na masti z malo čebule in peteršilja do mehkega. 30 dek rezancev skuhaj v slanem kropu, kuhane odcedi in polij z mrzlo vodo. V kozi razbela mast ali sirovo maslo in stresi rezance na mast in jih malo popeci. Drugo kozo namaži s sirovim maslom in naloži za prst na debelo rezancev, nato jurčke in zopet rezance na vrhu. Četrta litra kisle smetane in en rumenjaka dobro zmešaj, napravi še sneg enega beljaka, ga primešaj zraven in to pomaži po rezancih, povrhu pa pokapaj še nekaj razbeljenega sirovega masla in potresi z naribanim bohinjanskim sirom. Sedaj kozo postavi za pol ure v pečico, da se rezanci spečejo. Daš kot samostojno jed s solato na mizo.

Mešana solata. Za vsako osebo skuhaj po eno jajce v trdo. Kuhano olup in zreži na osem delov. Na pet jajc skuhaj pol kile krompirja, pol kile fižola v strojčku in tri pese. Kuhani krompir in peso zreži. Na sredino skleda zloži peso, potem krompir, okoli fižol, potem oprano zeleno solato, po solati pa položi jajca. Vse pokapaj z oljem in kisom, povrhu pa še potresi z drobnjakom. Če hočeš imeti solato še različnejšo, daš lahko še kuhano cvetačo, papriko in paradiznike.

Praktični nasveti

Mleko poleti. Da ohranimo zavreto mleko poleti delj časa sveže, ga moramo večkrat prevreti. S tem se zatregjo one klice, ki povzročajo skisavanje. Pri tem postopanju se na mleko nekoliko bolj ukuha in tudi na vitaminih (hranilnih snove) nekaj izgubi.

Madeže od potu odstranimo z mlačno vodo, ki ji dodamo nekoliko boraksa. Če pa tako ne gre, naredimo iz boraksa in mlačne vode kašo in to namažemo na madež. Čez nekaj časa dobro operemo z mlačno vodo.

Diako psov ali mačk spraviš na prav lahek način iz volnenih oblek z navadno krtačo za obleko, katero pa moraš poprej namočiti v špiritu ali drugem žganju.

Da pridelamo vedno lepo špinačo, ji je treba od časa do časa pognojiti. Uporaba zgolj umetnega gnojila ni primerna, tudi predelan hlevski gnoj moraš prav plitvo zakopati, da ga mlade koreninice čimprej dosežejo. Špinačo sej v enakomerne vrste, ki so bolj primerne nego sejanje navprek.

Za šivilje. Pri urezovanju zaznamujemo zlasti temno blago s krojaško kredo. Včasih se pa zgodi, da se kredne črte ne dajo odstraniti. Vzrok temu je, da je v kredi sladkor. Te črte odstranimo s krtačo, na katero položimo svilene krpice, ali pa poizkusimo z bencinom. Močiti pa nikakor ne smemo, ker se potem kreda preveč zajé v blago.

ZANIMIVOSTI

Na Madagaskarju so baje res mesojedna drevesa

V septembru se napoti iz Londona v Madagaskar družba znanstvenikov pod vodstvom raziskovalca Hearsta. Družba bo štela osem moških in Hearstovo ženo. Eden glavnih namenov znanstvenega potovanja bo, najti mesojedno drevo. Učenjaki namreč domnevali, da rase na Madagaskarju tako drevo. Ni se jim še posrečilo najti ga, kajti domačini ga skrbno skrivajo pred očmi Evropecev. Časte ga kot božanstvo in prinašajo mu človeške žrtve. Po pripovedovanju domačinov je drevo visoko 2 do 2-50 m in na vrhu ima šop listov. Listi so kosmati in debeli kakor človeška roka. Imajo obliko čolna, ob straneh pa ostre zobce. Iz teh listov neprestano teče gosta tekočina, ki učinkuje omamno.

Obred, ki spremlja prinašanje človeških žrtev temu čudnemu drevesu, opisujejo domačini takole: Najprej prirede okrog drevesa obradni ples. Ko je ples končan, privedo žrtev, mlado deklico, dado ji drevesnega soka, ki ga mora popiti toliko, da se onesvesti. Onesveščeno dvignejo na vrh drevesa in položijo na list. Listi so namreč ogromni, tako da bi jih lahko primerjali z manjšimi čolnički. Čim jo položijo na list, se slednji odpre. Sledi zopet ples okrog drevesa, ta čas se pa list počasi zapira in objame žrtev, ki ostane v njem pet do šest dni. Potem se list zopet odpre in iz njega pade okostnjak nesrečne žrtve. Meso namreč list požre in prebavi tako, da ne ostane o njem nobenega sledu. Sok lista je tako oster, da vse meso razkroji.

Družba hoče ugotoviti, koliko je resnice pri teh govoricah. Če res rase tako drevo na Madagaskarju, ga bodo poiskali. Nedvomno še rasejo v notranjosti otoka mesojedne rastline, morda celo v obliki dreves. Otok Madagaskar je zelo velik, saj je po površini enak Franciji, Belgiji in Holandski skupaj. Zato bi ne bilo čudno, če bi se našle v notranjosti otoka rastline, ki jih prosvetljeni svet še ne pozna.

× **V copatah okrog sveta.** Dne 25. marca leta 1927. se je odpravil Danec Peter Nansen iz Kodańja v copatah na pot okrog sveta. Po sedmih letih je priromal v Nancy v Franciji in je seveda še vedno v copatah. Vztrajni popotnik je na svojem sedemletnem potovanju porabil doslej že 36 parov copat, raztrgal 14 oblek in izrabil 17 palic. V vseh sedmih letih pa ni imel niti enkrat klobuka ali čepice na glavi.

× **Smrt bivšega avstrijskega kancelarja dr. Schobra.** Te dni je na Dunaju nenadno pre-

minil bivši avstrijski zvezni kancelar dr. Schober. Njegovo truplo so prepeljali v pokojnikovo domovinsko občino Perg, kjer se je vršil včeraj svečan pogreb.

× **Ženin je izginil.** V Hengsitu so doživeli svatje kaj čudno presenečenje. Zenil se je gimnazijski profesor, ki pa je nenadno izginil. Profesor George Gouloud je bil star 32 let, zanimal se je samo za svoj poklic, delal je naravnost strastno in obetala se mu je sijajna bodočnost. Nedavno se je seznanil z mlado Armandino Floryjevo in sorodniki so mu prigovarjali, naj se oženi. Gospodična je bogata in profesor bi se bil še laže in še z večjim uspehom posvečal znanosti, ker bi bil gmotno preskrbljen. Tako so namreč zatrjevali njegovi sorodniki. Profesor je pa okleval in se izgovarjal, češ, da za zakonski stan ne čuti v sebi poklica. Šele ko je posredoval stric Floryjeve, višji uradnik v ministrstvu, se je dal profesor prepričati, da mu res kaže zlesti v zakonski jarem. Civilno je bila poroka že sklenjena in svatje so baš hoteli kreniti v cerkev, pa je profesor dejal, da se mora preobleči in da naj malo počakajo. Odšel je domov, pa ga ni bilo več na izpregled. Zaman so ga svatje čakali, zaman sta nevesta in tašča vpraševali, kam je izginil. Zelo verjetno je, da si je končal življenje. Policija, ki so jo seveda takoj poklicali na pomoč, meni, da je profesorja najbrž v zadnjem hipu napadla huda potrtost in je rajši šel na oni svet, kakor da bi bil na tem svetu oženjen. Ni pa tudi izključeno, da jo je ženin kam popihal. Najbolj seveda zanima nevesto vprašanje, kaj se je z ženinom zgodilo.

× **Kako bo čez sto let.** V pogovoru z inozemskimi novinarji je znani francoski pisatelj Maurice Dekobra povedal, kako si zamišlja svet čez sto let. Čez sto let, je dejal mož bujne domišljije, bo življenje tako zamotano in prepleteno z znanostjo, da ne ostane v njem nič pustolovskega in da bodo nepričakovani, torej zabela življenja, izključene. Potovanje, kakor ga poznamo mi, bo izginilo, in sicer ne zato, ker človek ne bo hrepenel po izpremembah in novostih, temveč ker bo imel na razpolago hitrejša prometna sredstva, da mu razdalja ne bo taka ovira, kakor je nam. Iz Pariza do New Yorka bo potreboval samo 15 ur. Poleti v stratosfero bodo nekaj vsakdanjega, nihče se jim ne bo več čudil, kakor se jim čudimo zdaj. Do leta 2000 izginejo vsi večmilionarji, kajti v dobi treh pokolenj pogoltno njihovo premoženje država. Delo s stroji bo še bolj zamotano že zdaj tako zapleteno vprašanje nadpridelka in razpečevanja blaga, zato pa npravnostni razvoj človeštva ne bo napredoval vzporedno z napredkom znanosti, temveč nastane velik prepad med tehnično izpopolnitvijo življenja in še vedno preprosto dušo preomikanega človeka. Po mojem mnenju bo napredek znanosti naravnost zastrupil človeško dušo, tako da bo pomenjala nevarnost zase in za ves svet kakor dete, ki se igra z nevarnim orožjem.

× **Zamorka je rodila otroka v tramvaju.** Chicago je te dni doživel precej nenavaden dogodek. Proti večeru je stopila v tramvajski voz neka zamorka Sara Johnsonova z namenom, da se odpelje v porodnišnico, ker je v najkrajšem času pričakovala veseloga dogodka. Komaj pa je tramvaj pričel voziti, se je zamorka že nagnila k sprevodniku in mu šepnila v uho, da jo bo njen čas prehitel in da je porod v tramvajskem vozu neizbežen. Sprevodnik je ustavil voz, odstranil vse potnike in zagnil okna z zavesami. Medtem je bila obveščena reševalna postaja, ki je naglo poslala svoj avtomobil. Zamorka je med tem podarila življenje krepki črni deklici, ki je tako nehote povzročila veliko zmedo in zastoj na najživahnejši chicaški tramvajski progji.

Listnica uredništva

Radulja. Ne gre, ker ne vemo ozadja. Tudi je brez podpisa.

Brod pri Rogatecu. Točnega naslova ne vemo. Zadostuje naslov s krajem.

Ljubljanski velesejem „Ljubljana v jeseni“ od 3. do 12. septembra 1932

Kulturna in gospodarska razstava. **Kmetijstvo** (razstava mleka, sira, medu, zelenjave, jaje, vina). **Perutnina, kuncji, goveja živina** (3. in 4. septembra), **konji** (11. septembra), **psi** (8. septembra). **Alpiska razstava, tujski promet. Razstava slovenske knjige, umetnosti, fotografij.** Razstava „Domače ognjišče“. Industrijski in obrtni oddelek. Revija narodnih noš 4. septembra. Tekmovanje harmonikarjev 11. septembra.

50% on popust na železnicah. Legitimacije po 30 Din se dobivajo pri denarnih zavodih, župnih in občinskih uradih, večjih železniških postajah dravske banovine in biljetarnah „Putnika“.

MALI OGLASI

Posojila daje brezobrestno

za odkup dolga in nakup nepremičnin: «Zadruga», Ljubljana, poštni predal 307. Išče poverjenike. 202

Najmodernejše angleške stofe

dobite na obroke. Zahtevajte poset potnika! A. H. Klančnik, Mojstrana. 269

Vajenca za usnjarsko obrt

(proti oskrbi) in mlajšega pomočnika sprejme usnjarna Čebular, Ig pri Ljubljani. 270

Vozne in konjske plahte

in vso železnino nudi Fr. Stupica, Ljubljana, Gospodarska cesta št. 1. 254

Slikarskega vajenca

sprejme Alojzij Osterc, slikar in pleskar v Veržuju, pošta Križevci pri Ljutomeru. 267

Kurje oči

odstranite brez bolečin takoj s «soljo sv. Antona», katera pomaga tudi pri revmatizmu, znojenju nog in raznih boleznih v nogah. Cena zavitku 12 Din. Naročila sprejema: A. H. Klančnik, Mojstrana. (Sprejemajo se preprodajalci.) 259

Brezobrestno posojilo

dobi lahko vsakdo! Pišite na naslov: A. H. Klančnik, Mojstrana. 258

Pozor, obrtniki!

Zelite povečati Vaše podjetje? Zelite napraviti velik dobiček? Mi Vam pomagamo! Zato javite takoj Vaš naslov upravi tega lista pod: «Velik dobiček». 233

Najuspešnejše sredstvo za rejo domačih živali je brezdvomno

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pomagati si zna.

A: «Koliko stane soba v tem hotelu?»

B: «80 Din.»

A: «To je drago! In koliko stane zajtrk?»

B: «15 Din.»

A: «Tudi to je drago. In koliko stane garaža za avtomobil?»

B: «Ta je pa zastoj.»

A: «Ze dobro. Naročim zajtrk z garažo. Spal bom pa v avtomobilu.»

Pred sodnikom.

Sodnik: «To mi je nerazumljivo! Ob dveh ponoči pridete v tujo hišo skozi zadnja vrata. Kaj ste pa iskali v hiši?»

Obtoženec: «Mislil sem, da je moja hiša.»

Sodnik: «Tako? Zakaj ste pa takoj potem, ko se vam je približala neka gospa, skočili kar skozi okno in se skrili na dvorišču?»

Obtoženec: «Mislil sem, da je moja žena!»

Do 10.000 Din na mesec

lahko vsakdo zasluži! Pošljite takoj Vaš naslov listovi upravi pod: «Sigurno 25». 232

Pot do lastnega doma in blagostanja

vsakomur odprta. Pojasnila daje Stavbna hranilnica in posojilnica v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15. 219

Delo

v teh hudih časih lahko vsakdo dobi s tem, da si ustanovi na domu domačo pletarno. Damo vsakomur tekoče delo s tem, da smo mu odjemalci za izgotovljene pletenine, dobavljamo mu prejo in izplačujemo mezde za pletenje, kar izpričujejo mnoge zahvalnice. Pišite še danes za gratisprospekte na trdko Domača pletarska industrija, oddelek 6. Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2.

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/4 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

MASTIN

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, kladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, kol pri poškodovanju rogov, poškodbikopita in zakovanju, pri prišču med parklji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napevanju goved in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

**v knjigarni Tiskovne zadruga
v Ljubljani**

Selenburgova ulica št. 3

Pri splošni nevrasteniji

245

uporablajte fiziološki ekstrakt («Kalefluid») iz žlez močnih in zdravih živali. Podrobna literatura se razpošilja brezplačno. Zahteva naj se pod naslovom: Beograd, Kralja Milana 15, Miloš Marković, «Kalefluid» se dobiva v lekarnah in drogerijah. Odobreno od ministristva za socialno politiko in narodno zdravje S. br. 5500 z dne 28. marca 1932.

**Lekarna Trnkóczy
(zraven rotovža)
Ljubljana 66**

Novoporočena.

Zenka: «Zdaj, ko sva se že vzela, mi lahko poveš, kaj bi bil storil, če bi ti bila dala košarico.»

Možek: «Konkurz bi bil napovedal.»

Na kmetih.

Kmetica: «Stari, vstani, kokoši že kokodakajo.»

Kmet: «Nikar se ne vmešavaj v njihove posle, stara.»

Poseben bankovec.

A: «Poglej, to je poseben tisočdinarski bankovec.»

B: «Poseben? Kaj pa je na njem posebnega?»

A: «Da je moj.»

Sin študent.

Znanec: «Čul sem, da ne boste več pustili študirati svojega sina. Kako pa to?»

Oče: «Veste, toliko let že hodi na univerzo, pa še nič ne kaže, da bi bilo konec! Edini, ki se je od njegovih študij kaj naučil, sem bil jaz.

Res je.

Sinko: «Očka, ali je res, da žive ženske dalje časa kakor moški?»

Oče: «Da, zlasti vdove.»

Pred sodiščem.

«Samski ali oženjen?» vpraša sodnik moža, Priča vzdihne in odgovori: «Oženjen.»

«Samska ali omožena?» vpraša ženo.

«Samska», vzdihne priča.

Odgovor.

Ugleden zdravnik je dobil od neke tvrdke za bojček s smotkami in naslednjim pismom: «Dovoljujemo si vam poslati na svojo roko smotke in smo uverjeni, da vam bodo jako ugajale. Račun je priložen.»

Lečnik je odgovoril: «Čeprav mi ni znano, ali ste bolni, vam s tem pošiljam pet zdravniških zapisov in sem prepričan, da vam bodo dobro deli. Tako sem vaš račun hvaležno poravnal.»